

Jokijärven Avviisi

23. vsk

Jokijärven kyläseuran julkaisemana

2022

Paula!

Jokijärveläiset eivät tienneet 22.6.2021 tiistai-iltana puoli kuuden jälkeen, että millainen, vain vartin kestävä infernaalinen myrsky oli alkamassa. Itse olin sohvalla nokosilla, kun heräsin valtavaan kohinaan ja jyröyn. Hirmuiset tuulenpuuskat kolisuttivat asumukseni peltikattoa ja pohjoisen puolen hirsiseinää ampui kuin rumputulella isokokoisia rakeita mukanaan vaakatasossa rajusti kuljettava sade. Kaiken hyvän päälle satoi vettä kaatamalla niin paljon kuin sitä vain taivaalta mahtui tulemaan. Lisäksi oli lähes pimeää ja ulisevat ja jytyisevät äänet tuntuivat aina julmemmilta.

En keksinyt hätääni mitään muuta kuin sen, että ristin käteni ja pyysin korkeammalta voimalta kaikkia syntejäni anteeksi. Olin nimittäin aivan varma, että maailmanloppu oli tullut. Sillä niin suurella voimalla Suuri Luonto näytti, että kuka tässä on kuka. Ja kylä se oli helppo uskoa jyllyn keskellä ja tunsin itseni pienemmäksi kuin maan matonen.

Istuin kätet ristissä sohvalla reunalla kätöittäen ja koetin kurkistel-

la ulos, mutta kaikki oli mustanharmaana kiehuvan ilmassaan peitossa. Ensimmäinen merkki parimmasta lähellä kuutta oli se, kun näin etupihalla kasvavan visakoivun latvan välähtävän kuin piiskan lyömänä ylös ja alas ja lopulta pysyvän hetken aikaa pystyssä. Kuuden aikaan uskoin jo, että ei tainnut vielä koittaa viimeinen hetki, mutta kohta hirmuinen puuska ravisutti taas voimalla nurkkia.

Lopulta ikuisuudelta tuntuvan ajan kestänyt myrsky oli ohi. Sellainen, että en ainakaan tiedä, että Jokijärven perimätietohistoriassa olisi tietoa moisesta. Ulkona näytti karmealta: koko Luomakunta oli saanut rajun selkäsauvan. Kaikki pensaat, kukkasat ja puut rötköttivät pitkän pituuttaan, raesateen kylkeensä saaneen seinän vastamaalattu pinta oli rikonarpinen ja joka paikka oli roskaa täynnä. Ilma tuntui kolealta kuin talvella ja olo oli itsellä sama kuin ympäristölläkin.

Puhelin alkoi soida välitömmästi ilman kirkastuttua ja apua pyydettiin, mutta mihinkään en päässyt, kun Päävaarantie oli täynnä

kaatuneita puita. Myöhemmin selvisi, että Jokijärventie oli tukossa yli 30 km matkalta Isosta Kummusta Itälehtoon, eli viitostielle asti. Monet menettivät kaikki palstansa puut ja kattoja irtosi useita. Naapurilta lähti viidestä katosista neljä lentoon ja yksi rakennus tuhoutui atomeiksi.

Yhteishenki nousi kuitenkin heti ja siitä ehkäpä konkreettisin näyttö oli se, kun joku tuntemattomaksi jäänyt nuori mies oli kulkenut sotatantoreelta näytännäytystä Jokijärven tietä ja käynyt talo talolta läpi, että onko hätää. Osalle ihmisistä rajuilma aiheutti pelkotiloja ja turvallisuuden tunteen häilymistä. Sähköt olivat poikki lähes kaikilta ja sähköyhtiö sai korjattua viimeiset vasta parin viikon päästä. Apuvoimia he olivat hälyttäneet Turku ja Lappia myöten.

Mikä sitten sai kaiken tuhon aikaan ja uutta perinnetietoa tuleville sukupolville. Yksinkertainen vastaus on: syöksyvirtaus. Koko kesäkuu oli muutamaa päivää lukuun ottamatta helteinen ja hiostava. Suomi oli Venäjälle asettuneen sulkukorkeapaineen laidalla ja se riitti saamaan

aikaan ilmiön, joka näin voimakkaana toistuu Suomessa 5–10 vuoden välein.

Ukkospilvirykelmään kertynyt sadeveden paino käynnisti ukkospilvistä laskevan kylmän ilmavirtauksen ja se muodosti Kainuusta Koillismaalle asti ukkospilvien alle ilmassaan, jonka syöksyvirtausparvien voimasta riitti tuhovoimaa satojen kilometrien matkalle. Sitä kun voi vai ihmetellä, että kukaan ei kuollut, vaikka täpäriä tilanteita oli paljon.

Ilmeisesti meillä täällä oli kuitenkin, kaikesta huolimatta, Suuri varjelus turvanamme. Tämä tuli mieleeni, kun katselin vuonna 1967 keväällä istutetun Suomen itsenäisyyden 50 v. juhlatuon kohtaloa. Sen latva oli katkennut ja lentänyt tuulen mukana kyläseuran lippukopin yli, mutta se ei ollut koskenut ”sormelaankaan” lippukoppiin. Ja onhan meillä myös toinenkin mahdollinen pelastaja. Kirkon sija muistomerkeineen kun on ihan siinä kuusen vieressä.

Ja sehän on meille pyhää maata.

Veikko Räisänen
pt, jjk

Vuoden 1967 itsenäisyyden 50 v. muistokuusi koki kovia, mutta ei aiheuttanut vahinkoa

LEHDESSÄMME

Pääkirjoitus	2
Kirkkosaaren raivaus Paula myrskytuhojen jälkeen	3
Liisa Moilasan haastattelu	5
Eine Päätalon evakkomatka	6–7
Frans Räisänen – Mannerheimin soturi	12–13

Jokijärven Avviisi on luettavissa myös kyläseuran kotisivuilla
www.jokijarvi.com

PÄÄKIRJOITUS

Vuosi 2021 jää jokijärveläisten muistiin juhannusviikon 22.6. tiistai-illan ja sen aikavälin 17.40–18.00 takia. Tuoloin Jokijärvi ja sen ihmiset, tienvarret ja selkoset saivat tuta, että mikä on syöksyvirtausmyrsky ja sen voima. Meidän perimätiedoissamme ei ole samanmoiseen myrskään minkäänlaisia viittauksia. Mainintoja ukkosista ja niiden aiheuttamista tuhoista kyllä on, mutta tällaisesta apokalyptisestä, eli ilmestyskirjamaisesta tuhosta ei ole tietoa aiemmilta sukupolvilta.

Meillä oli myös tuuria: teimme syyskesällä Jokijärven jakokunnan kanssa yksissä tuumin hakkuusuunnitelman lähellä rakennuksia olevista puista ja hakkuu suoritettiin syyskuussa 2020. Ilman tätä, nyt jopa aavistushakkuuksi mainittavaa operaatiota kyläseuran rakennukset olisivat kärsineet ehkä huomattaviakin vaurioita.

Onneksi kaikki ihmishenget säästyivät myrskyssä, vaikka täpäriä tilanteita oli useita. Maisemat kylässämme muuttuivat kovasti avariksi, mutta kyllä Suuri Luonto hoitaa ihmisen avustuksella tilalle entistä ehommat ja tuottavat metsät. Useimmalla metsänomistajalla ei valitettavasti ollut vakuutusta, mutta nyt viimeistään lienee kaikil-

le selvää, että sellainen tulee hankkia pikaisesti. Ja sehän on metsätaloudessa myös vähennyskelpoinen menoerä. Varmaa kun on myös se, että myrsky ei jää viimeiseksi: ilmojen lämmitessä ne myös kiehuvat myrskyksi yhä useammin.

Nyt kun olemme eläneet myös koronan aikaa kohta kaksi vuotta, niin toivottavasti tämä kaikki panee meidät ajattelemaan uudella tavalla meitä ympäröivästä Luojan luomasta: ehkä me emme olekaan niin kaikkivaltaita kuin olemme luulleet. Ehkä meidän on tyydyttävä suosiolla kakkostilaan, eikä pyrkä edes uskomaan niin, että olisimme luomakunnankruunuja.

Ja vielä se, että tämä neuvoo meille tien siihen, että eihän kaikkien tarvitse ahtautua etelään. Töitä voi tehdä myös etänä, ja meillähän on täällä jo kuitukaapeli valmiina odottamassa lisää käyttäjiä ja samalla uusia asukkaita kauniiseen kyläämme.

Kyläseuramme näytelmäryhmä pääsi lopulta esittämään heinäkuussa jo lähes kaksi vuotta harjoitellun näytelmänsä ”Avioliittosimulaattori.” Kaikki sujui penkeiltään uudistuneessa teatterissa hyvin. Katsojamäärä jäi jonkun verran tavoitteenamme, mutta olemme silti tulokseen tyyty-

väisiä. Meillä oli toukuusta lokakuuhun myös kovasti tarpeelliset talonmies ja siivooja. Me, kyläseuran aktiivit, teimme myös tarvittavat talkoot, joka takasi osaltaan teatteriesitysten onnistumiset.

Talkoolaiset tekivät retken Suomen keskisteeseen Puolangalle katsomaan ”Pessimismi” -näytelmän entisen Puolangan Ryhdin talon kupeeseen kylän laidalle rakennettuun teatteriin. Myös Haaparannan Ikea sai vieraita Jokijärveltä marraskuun lopulla ja ”Kauneimmat joululaulut” -tapahtuma puuroineen voitiin myös pitää yhden koronavälivuoden jälkeen passin turvin.

Voitaneen sanoa teollisuuspomojen tapaan, että vuosi oli kaikesta huolimatta tyydyttävä. Henkilökohtaisesti olen toipunut reilu vuosi sitten tapahtuneesta vaimoni kuolemasta kohtuullisen hyvin. Muistot ovat jäljellä ja ne saavat toisinaan vedet silmiini, vaikka olen raavas mies, mutta tuskinpa tuo haittaanee.

Kaikille mukana olleille talkoolaisille, kuin näyttelijöille ja myös katsojille, sekä toimintaamme tukeneille ja kylästämme kiinnostuneille kauniit kiitokset vuodesta 2021!

Teatterilla tavataan!

Jokijärven kyläseuran näytelmäryhmä esittää

MUSIIKKINÄYTELMÄN

Elämää ja Erotiikkaa

Ensi-ilta:

Pe 1.7.2022

klo 19.00

Jokijärven katetulla

Pölkky-teatterilla

Hilturannantie 2 A

93400 Taivalkoski

Käsikirjoitus: Eppu Nuotio, Tiina Brännare

Laulut: Junnu ja Ilkka Vainio

Ohjaus: Elsa Ruokangas

MUUT ESITYKSET

Su 3.7. klo 15.00 (Huom! aika)

Ti 5.7. klo 19.00

Ke 6.7. klo 19.00

Su 10.7. klo 14.00

Ke 13.7. klo 19.00

La 16.7. klo 14.00

Su 17.7. klo 14.00

Ke 20.7. klo 19.00

La 23.7. klo 14.00

Su 24.7. klo 14.00

Ke 27.7. klo 19.00

Pe 29.7. klo 19.00

La 30.7. klo 14.00

Su 31.7. klo 14.00

Oikeuksia valvoo:
Suomen Näytelmäkirjailijat ja
käsikirjoittajat

Liput: 18 €, alle 12-v. 5 €.

Ennakkoon varatut liput tulee lunastaa

puolta tuntia ennen esityksen alkua.

Tiedustelut ja varaukset:

040 578 7176 tai jokijarvi@jokijarvi.com

Katso lisää: www.jokijarvi.com

Jokijärven
Kyläseura

f Pölkky-teatteri

VUOKRATTAVANA EDULLISESTI
PÖLKKY-TEATTERI, KANTTIINI JA KYLÄTALO

Jokijärven Kyläseura

Puh. 040 823 2489 • www.jokijarvi.com

Jokijärven ensimmäinen kansakoulu. Pärekaton panijat pihanpuolelta 1927.

HALUATKO JOPA 6% KORON JA TUOTON RAHOILLESISI ?

Soita heti numeroon 0400 386 420, niin
kerromme lisää eri vaihtoehdoista.

PERUNKIRJOITUKSET

• Ositukset • Perinnönjaot • Testamentit • Edunvalvontavaltakirjat

Kokemuksella, ammattitaidolla ja
kilpailukykyiseen hintaan!

Soita ja varaa aika: 0400 259 085

Kaikki soittaneet
osallistuvat 500 euron
matkalahjakortin
arvontaan 30.12.2022.

KARI SIMONEN PALVELUT

OULU • RAAHE • TORNIO • KUUSAMO

info@karisimonenpalvelut.fi • www.karisimonenpalvelut.fi

Lauluharjoitukset
Teuvo Räisänen ja säestäjä Jari Jussila

Elämää ja Erotiikkaa kesällä Pölkky-teatterilla

Jokijärven kyläseuran PÖLKKY-Teatterilla nähdään kesällä 2022 Juha (Junnu) ja Ilkka Vainion lauluilla höystetty musiikinäytelmä Elämää ja Erotiikkaa.

Käsikirjoituksen näytelmään ovat tehneet Eppu Nuotio ja Tiina Brännare. Ohjauksesta vastaa Elsa Ruokangas.

Juha ja Ilkka Vainion kappaleita sisältävän musiikinäytelmän keskiössä on tarina isästä ja pojasta. Isä kaipaa rakkautta, poika kaipaa isänsä hyväksyntää, sairaanhoitaja Regina Rento kaipaa ihmistä, jolla on sydän paikallaan ja muis-

tinsa kätköihin eksynyt vanha neiti Laamanen kaipaa perintöhopeitaan.

Juha ja Ilkka Vainion laulut kuljettavat tarinaa, mukana on sekä repäiseviä ralleja että herkkiä tunnelmapaloja. Näytelmä on lempeä ja kepeä komedia, joka koskettaa, naurattaa ja laulattaa. Tarinaan sisältyy myös vakavasti otettavaa ajateltavaa vanhempien ja lasten suhteesta sekä aikuisiksi kasvamisesta.

Yleisön positiivinen palaute on todella kannustavaa ja pyrimme huomioimaan katsojamme ohjelmistoa valitessamme. Jokijärven kyläseuran näy-

telmäryhmässä on paljon musiikillista osaamista, joten yleisön toiveet on helppo toteuttaa.

Tervetuloa katsomaan, nauttimaan ja viihtymään kanssamme!

Näytelmän ensi-ilta on katetulla PÖLKKY-Teatterilla 1.7.2022. Esityksiä on heinäkuun aikana yhteensä 15.

Lisätietoja ja esityksajat; www.jokijarvi.com

Elsa Ruokangas
ohjaaja

Helga Laamanen, Raija Kelly asioimassa poliisiasemalla poliisi Jaakko, Ahti Nevanperä.

Myrsky Koillismaalla

Oli 22.6.2021 ja tiistai-iltana vähän ennen kuutta, kun taivaalle rupesi ilmaantumaan tumma, valtavan kokoinen pilvimuodostelma, joka jo laajuudellaan enteili jotain kauheaa. Olin kotisalla syöntitouhussa, kun tuulen voima muuttui niin voimalliseksi, että se voitti kaikki muut äänet. Päävaaran suunnalla taivas oli entistäkin tummanpuhuvampi ja tuulen voima oli noussut hetkessä huoletuttavan kovaksi. Hetken päästä katolta alkoi kuulua kauhea romina ja kun vilikasin kartanolle näin jo melekosen käpysateen irtoavan pahasti kallellaan olevista puista ja kohta tuuli riepotteli myös oksia kauas kotipuustaan.

Samalla alkoi tulla vettä ja rakeita niin paljon kuin vain mahtui tulemaan. Petäjiä meni nurin ihan liukuihinlaan niin kuin viikatteella ois niitetty. Tuulen voima ja ukkonen oli jo tuolloin niin kova, ettei kuulunut muuta kuin yhtämittäinen ujellus ja kauhea jyry ja kohina. Siihen sekaan kuului yhtäkkiä mahoton rymäys ja vähän ajan päästä toinen: petäjät olivat kaatuneet talonkatolle. Tässä vaiheessa olin jo tormannut autokatokseen kahtomaan, kuinka lähitienot saivat myrskyn voimasta kovaa kuritusta ja muuttuivat hetkessä aivan erilaisiksi ja vielä hetki sitten vallinneeseen nähden tuntemattomiksi.

Paulan aiheuttamaa hirvittävästä tuhoa kesti parikymmentä minuuttia. Ikuisuudelta tuntuneen ajan

jälkeen ilma rupesi lopulta laantumaan ja tohin mennä kartanolle ja aloin ällistellä näkymää järvelle päin: lähestulkoon kaikki lähiseuvvun suurimmat puut makasivat pitkänään ja näky oli ilmestymäinen: ihan kuin maalimanlopun jälkeeseen. Asuntoaikkamme tienot eivät olleet ainoat Jokijärvellä, joiden puuston syöksyvirtausmyrsky tuhosi tunnistamattomaksi, vaan koko Jokijärventien varsi Heinäojalta Itälehtoon 25 kilometrin matkalta meni uusiksi ja tie oli monta päivää vain yhden kaistan varassa ja sähköt olivat

"Metsäkone" valmistuu vesistysyhteyteen

Metsurit ja "metsäkone" töissä

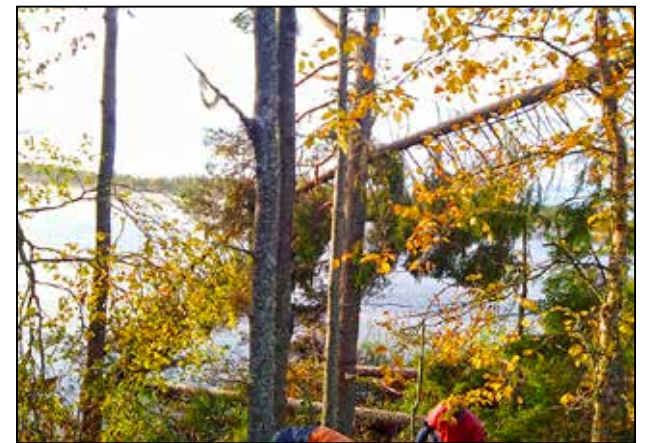
enimmin kärsineiltä poikki pari viikkoa.

Simosen edustalla olevan Kirkkosaaren ja Hoikkalan läheisyydessä pollottavan Villinsaaren puusto tuhoutui varttitunnin myräkässä pahanäköisiksi ryteiköiksi ja melekeinpä tunnistamattomiksi. Kirkkosaari on ikaikainen hautausmaa ja Villinsaari lappalaisten pyhäpaikka ties kuinka kaukaisilta ajoilta. Viimeisinä satoina vuosina se on ollut jokijärveläisten entinen juhla- ja tanssipaiikka. Siellä on katsottu myös kortin ja pullonsilmää, suudeltu, haettu muuraushiekat ja

kuumina kesäpäivinä se on yhäkin hyvä auringonotto- ja uimapaikka.

Saaret omistaa Jokijärven jakokunta ja heidän edustajansa utteerasivat Tyrjäjärven nuottamiehiltä, olisiko heillä mahdollisutta suorittaa puunkorjuu saaresta ja toimittaa puut uittamalla mantereen puolelle edelleen jalostettavaksi. No, nuottamiehethän lupausivat vanhan hautausmaan ja kulttuurihistoriallisen kohteen siivoukseen. Pahimman alakulon mentyä nuottamiehet panivat tuumasta toimeen ja niin alkoivat koneet käydä ja hiki virrata Kirkkosaaren jyrkillä törmillä.

Nuottamiehillä on nuottauslautat ja niihin lastattiin mahdollisimman kevyt, vinssillä varustettu traktori. Romppasensalamesta lähti 31.7. lautta, pari venettä ja kaheksan miestä mennä öykäsemään kohti

Kirkkosaaren tilanne ennen hakkuuta

kirkkosaarta. Jo varhaisen aamun viileydessä oli viijien miehen sahuoporukka nykäissyt moottorisahat pärisemään ja niin alako tyvet irtoilemaan kannoista ja oksat karsiutumaan rungoista. Vinssausporukan tullessa saarenrantaan oli näky jo sen näköistä, ettei saareissa liikkeellä ollut pilipaliporukka, vaan jo aiemmin metsätoissa hikiseen työhön marinoitunut huippuoporukka. Kaskea kun oli jo siihen malliin, että vinssausporukka sai heti alkaa kokoamaan ensimmäistä lauttaa ja viemään sitä kohti Hoikkalan rantaa.

Varsinkaan vinssaus ei ollut hetikään helppoa: saaren jyrkkä, harjumainen muoto ja äkkisyvät rannat aiheuttivat omat, hikiset ja voimia vaativat haasteensa. Samoin kaatuneet kannot ja muutamat pystyyn jääneet puut haittasivat koko savotan ajan touhua. Koko-runkoina vinssatut rungot kun eivät ole helpoimpia kuljetettavia: eivät maalla, eivätkä varsinkaan vedessä.

Kalustokin joutui lujille ja reistaili välillä: korjattiin vinssinlaakeria, liitettiin ketjua ja olihan sitä tässä

savotassa paljon muutahi pienempätä sassarata matkan varrella. Mutta: niin se vain saari puhistu Paulan kaatamista puista 28.9. ja uitto loppui myös samana iltana. Miehet pyyhkivät rannalla hiet otsaltaan ja ajattelivat itsekukin tykönäin, että olipa hyvä, kun tuli lähdettyä pelastamaan ikaikainen hautausmaasaari. Työ oli raskas, mutta menneiden sukupolvien muisto ja kunnioitus antoivat tarvittavat voimat meidän kaikkien jokijärveläisten suuresti arvostaman urakan suorittamiseen.

Tuho on saarimaisemissa kauheannäköinen ja saaret ovat pitkään raajarikkoja, mutta Suuri Luonto hoitaa aikaa myöten kaiken ennalleen. Saaren päällä oleva polku on raivattu kulettavaan kuntoon. Ei nähty myöskään yhtään puuta, jotka olisivat kaatuneet hautakivien päälle tai siirrelleen niitä. Iso risti seisoo saareissa omalla paikallaan jyrkänä ja täysin vahingoittumattomana. Sen sijaan puuristien varastokatos sai täysosuman ja vaurioitui pahanpäiväsesti.

Mukana ollut
Osmo Räisänen

KULJETUSLIIKE
Tyni Oy
TAIVALKOSKI

AUTO 0400 232 546
JARMO TYNI 0400 255 023
TYNIOY@GMAIL.COM
WWW.TYNIOY.FI

Kyläkaupan monipuolisuus on suuri etu sinulle!

KYLÄKAUPPA Palvelemme:
Ma–Pe 8.30–18.00
La 8.30–14.00
Puh. (08) 846 132

SORONEN
TYRÄVAARA **Tervetuloa!**

Kaikenlaiset LVI-palvelut pitkäaikaisella kokemuksella
Myytäväinä myös peltituotteet
Nibe maalämpöpumput
Traktorikaivurilla kiinteistöhuolto-, kaivuu- ja lumityöt

MYynti – HUOLTO – ASENNUS
LVI-Taivalkoski Ky

Kauppatie 24 / Resinatie 1, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 0400 227 858, lvi.taivalkoski.ky1@luukku.com

Kauppatie 19
93400 TAIVALKOSKI
Puh. (08) 841 854
Ville 050 411 1580
posti@lvimeskus.fi

www.lvimeskus.fi

Pihla
Varmasti hyvä.

Laadukkaat ikkunat ja ovet ammattitaidolla

Varaa maksuton arviokäynti Pihla-jälleenmyyjältäsi!

Rak. Palvelu E. Pulkkanen Ky
Edustaja Hannu Parkkisennleml
Puh. 0400 205 230
hannuparkki@gmail.com

Tarvitsetko rakentamiseen liittyvissä asioissa apua? Ota yhteyttä niin toteutamme toiveesi!

Käytössämme myös nosturiauto ja kaivinkone

ESA SÄRKELÄ KY

Posiontie 39, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 581 0386, 040 580 8068
esa@esasarkela.fi

Lisäinfoa: www.esasarkelaky.fi

Metsät ja metsien hoito

”Vielä niitä honkia humisee tuolla Suomen sydänmailla. Siellä niitä ollaan reippaita poikia tukkijoilla mailla.” Tämä Oskar Merikannon säveltämä ja Teuvo Pakkalan sanoittama, 1930 ensiesityksensä saanut kappale on omalle sukupolvelle tuttu aina maanantaisin esitetystä ja paljon kuunnellusta Metsäradiosta.

Näillä tienoin laulun sanat pitävät enää vain osittain paikkansa, sillä niin raju oli Paula-myrskyn voima, että se kaatoi Jokijärven tienoilla metsää kuin heinä. Eli metsän humina on monella palstalla loppunut ja reippaat tukkijätkät ovat kokeneet sukupuuton jo aikoja sitten. Tätä kirjoittaessani arvio myrskyn kynsissä ryteiköiksi muuttunutta puustoa on noin 2 miljoonaa kuutiometriä. Siinä on mennyt monen talouden vanhuudenturva ja jälkeläisten perintöosa siirtynyt ainakin yhdellä sukupolvella eteenpäin.

Vakuutus olisi turvannut osan menetyksistä, mutta näillä tienoin se on ollut vain noin viidellä prosentilla maanomistajista. Sitä kyllä ihmettelen, sillä 500 euron vakuutus on kylä otettu autonrönttelöön, mutta ei metsään, jossa se on vähennyskelpoinen menoerä. Jo kymmenen hehtaarin kuivanmaan metsäpalsta kun on jo vakiintuneena taimikkona vähintään 10 000 euron ar-

Jos Luoja suo, niin tästä sirkkataimesta voi tulla aikanaan Metsän Kuningas

voinen, mutta jos puusto on päätehakkuikeistä, niin arvo vähintäänkin kymmenkertastuu.

Onneksi tuhopuiden korjuu on sujunut hyvää vauhtia ja esimerkiksi omille tuhoutuneille metsäkuvioillemme konekylvöt on saatu suoritettua jo lokakuun puolivälissä, joten siemenet ovat maassa odottamassa kevään lämpöä ja ensimmäistä kasvukautta. Maassa uutta sukupolvea odottaa myös edellisen puusukupolven symbioottiset kaverit, eli mykorrhizasienet. Siitä se lähtee sitten vuodesta nolla uusi puusukupolvi liikkeelle ja muutaman kymmenen vuoden päästä kuuluu nykyisiltä aukoilta jo kohtuullinen metsien humina.

Tätä kirjoittaessa kuului myös muutakin kummallista metsistämme: valtakunnan metsien 13. inventoinnin (VMI) tulokset ovat kertoneet, että Suomen metsien kasvu on tänä vuonna 105 miljoonaa kuutiometriä edellisen vuoden 110 miljoonan sijaan. Mutta ei meidän tämän takia kannata ripotelle tuhkaa päällemme, vaan hoitaa yli miljoonan hehtaarin taimikonhoitorästit kuntoon ja lisätä lannoitusta eikä sortua harsintahakkuisiin, niin olemme kohta taas kasvu-uralla.

Euroopan Unionissa käydään kovaa kaplakkaa päästöistä ja siitä, että miten metsien hiilinielu oikein lasketaan. Suomen kokonaispäästöt ovat ennusteen mukaan vuonna 2020 olleet 48,3 miljoonaa tonnia hiilidioksidia ja laskeneet edellisvuodesta 9 %. Metsien ja maankäytön (metsät, pellot, suot) hiilinielu on 23 miljoonaa tonnia, joten Suomen nettopäästöt ovat 25,3 miljoonaa tonnia hiilidioksidia.

Suomi on asettanut tavoitteeksi saada päästöt ja nielu tasapainoon, eli saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä, kun koko EU:n tavoitevuosi on 2050. Tästä Suomen poliitikot taitavat peistä, että pitääkö pienen Suomen olla 0,13 % maailman päästöistä tässäkin asiassa ykköksen.

Maailman maiden yhteisesti asetettu tavoite

Paula-myrskyn jälki oli karmeaa

asuinplaneettamme lämpötilan nousun pysäyttämisen 1,5 asteeseen uhkaa vesittyä jo alkumetreilleen, sillä fossiilista polttoaineista luopuminen on työn ja tuskan takana. Globaalissa suunnitelmassa kun on vuoteen 2030 mennessä tuottaa 240 % enemmän öljyä ja 70 % enemmän kaasua kuin Pariisin ilmastopimuksen tavoite sallii.

Osa maailman maista kun uhkaa avoimesti vain lisätä fossiilisten tuotantoon, sillä he pitävät ilmaston lämpenemistä vain humpuukina, johon ei pidä uskoa, vaan elävät entiseen malliin yhä tarmokkaammin. Tämä on tuhon tie maapallolle, mutta sitten on myöhäistä sanoa, että enhän minä tiennyt, kun diktaattoritakin lähtee tukka päästä ja kaikki maailman katot irtoavat.

Esimerkki hallitsemattomasta kasvihuoneilmästä on Maan sisarplaneetta Venus, jossa tuuli puhalttaa 400 km tunnissa. Aikoinaan se ollut kuin Maa, mutta ei ole enää. Tätähän me emme halua, emmehän.

Metsänomistajat ovat Luonnon ystäviä ja kun he muistavat muutamat perusasiat, niin me täällä Suo-

nessa pystymme kyllä hoitamaan leiviskämme. Eli: metsänviljelyssä ei pihistellä, vaan käytetään noin 30 % nopeamman kasvun takaavaa viljelymateriaalia, karummat maat konekylvetään, rehevämmät istutetaan. Varhaisperkaus tehdään tarvittaessa 5–7 vuoden kohdalla ja lopullinen perkaus 4–5 metrin pituudessa. Ensiharvennus, joka tuottaa jo tuloja 700–800 €/ha, tehdään täällä Koillismaalla 30–35 vuoden ja 13 metrin valtapituudessa (valtapituus = 100 paksuimman puun pituuskeskiarvo/ha) ja toinen harvennus 10–15 vuoden jälkeen ensiharvennukselta. Välillä muistetaan myös parhaiden kohteiden lan-

noittaminen. Näillä mennään niin pitkälle, että aikanaan niitä honkia taas humisee selkosilla, mutta niitä reippaita jätkeä emme saa enää koskaan takaisin. Aika entinen, kun ei enää koskaan palaa.

Mutta uuden metsän syntä ei edes mehtäherra voi estää.

Veikko Räisänen
pt, jkk

Pistojärveltä kaupantekoon

Tyrämällä Pikkulassa muistellemme Liisa Moilasen kanssa heidän perheensä vaiheita. Yritämme muodostaa tositarinaa yli sadan vuoden takaisin tapahtumiin. Liisan sisaruskset ovat nyt kaikki poissa mutta pistojärveläisten suku jatkuu Simon ja Irinan perillisissä. Löysimme joitain valokuvia Liisan veljistä kaveriporukan keskellä Tyrävaaran ajoilta 1930-luvulta sekä Irinasta Kantoniemessä. Isä Simosta ei kuvaa löytynyt.

Pistojärveläiset Simo Jakowleff 1874–1941, ja hänen vaimonsa Irina os. Potapoff 1898–1976, muuttivat pienten poikiensa kanssa pakolaisina Suomen puolelle ennen vuotta 1922. Simo jatkoi ns. ”laukkukauppiana” työtään myös asettuessaan asumaan Tyrävaaralle. Perheeseen kuuluivat lapset Nikolai eli Mikko, Ilmari, Sulo, Maija, Vieno, Irja ja Liisa.

Pistojärven kausi

Laukkukauppa oli vilkasta 1800-luvun lopulla, kun Simo oli aloittanut kulkemiset Pistojärveltä Kuusamoon ja Taivalkoskelle. Perimätietona on että tavaraa hankittiin esim. Oulusta, Kajaanista tai Rovaniemeltä, koska kulku Pistojärveltä oli vaikeaa. Myös Vienanmeren rannikolta tuotiin tavaraa.

Linnuntietä mitaten matka Pistojärveltä Kuusamon Murtovaaraan oli noin 60 km. Kun matkaa tehdään kävellen, veneellä, hevosella tai poroilla vuodenajasta riippuen, niin kertymä lienee kahdenkertainen. Kauppiat kulivat useimmiten porukassa, turvaten näin tavaransa ja itsensä varkailta ja pedoilta.

Ennen kauppiasuraansa ja Amerikan reissua Simo oli keinutellut Irinan kehtoa siellä Pistojärvellä ja sanonut ottavansa hänestä itselleen vaimon. Amerikasta palattuaan hän näki että Irina oli jo nuori nainen ja siitä hän Simo hänet kotitaloonsa veikin. Nikolai syntyi vuonna 1916 Irinan ollessa 18-vuotias ja Simo 42-vuotias. Myös Ilmari syntyi Pistojärvellä vuonna 1919.

Pistojärven taloissa elettiin kuten täälläkin Taival-

koskella, jokunen lehmä antoi maitoa ja voita, riistaa metsästä ja kalaa järvestä. Laukkukauppiat lähtivät syksyllä kierroksilleen Suomeen, kävivät välillä kotona ja taas kauppatalle rahaa tienaamaan.

Mutta ajat vaikeutuivat lähestyttäessä 1920-lukua. Simo istui muiden tehtäviensä ohessa myös kunnan kirjuriina ja ollessaan Suomessa sai kuulla, että kotiin ei enää kannata tulla. Perhe oli Pistojärvellä ja sotilaat siellä kotitalossa odottavat hänen paluutaan. Irina kalasti, hoiti eläimet ja lapset siellä sotilaitten keskellä ja toivoi, että Simo pysyisi poissa kotiseudultaan. Irinan oli laadittava suunnitelma pakoyritystä varten.

Hän kertoikin sotilaille että pitää viedä lehmä astutukseen, otti pikkupojat mukaansa matkalle isänsä luokse. Sieltä otettiin hevonen, perhe lastattiin kyytiin ja saatettiin Suomen puolelle jossa Simo oli vastassa porojen kanssa. Lehmä oli sidottuna reessä ja se siirrettiin porojen vedettäväksi ja hevonen palasi Pistojärvelle isän kanssa. Murtovaaraan saavuttaessa todettiin, että lehmä oli aivan kohmeessa ja se piti nostaa navettaan lämpiämään. Aamulla, kun Irina meni katsomaan lehmää, se oli jo virkeä. Porot oli laskettu yöksi metsään ruokaa etsimään. Simolla oli tarkoitus teurastaa ne ja myydä lihat, mutta ne olivatkin palan-

Kartta Pistojärveltä Tyräjärvelle.

Nuorisoa 1930-luvulla. Vas, Ilmari Jokisalo, Väinö Vääräniemi, Sulo Jokisalo, Veikko Moilanen, Irja Karjalainen, Hilja Räisänen, Petti Karjalainen, Einari Vääräniemi, Mikko Jokisalo, Toivo Karjalainen ja alarivissä Martta, Reete ja Valde Räisänen.

neet yöllä omin nokkineen takaisin Venäjän puolelle. Sinne jäivät molempien kodit ja perheet taloineen, tavaroineen. Irina oli jossain vaiheessa kertonut että Simo kävi myöhemmin varkain kotitalossaan poikansa Nikolain kanssa, hän itse ei ollut halunnut lähteä kun sieltä kerran oli pois päässyt. Suomeen tultuaan Simo muutti perheensä sukunimen Jokisaloksi.

Koti Suomessa

Aluksi perhe asui vuokralalla niin Kylmäluomalla kuin Tyrävaarallakin. Liisa syntyi nuorimmaiseksi juhannuksen aikaan 1941, eikä ehtinyt nähdä pari kuukautta aiemmin menettynyttä isäänsä. Jäätyään leskeksi Irina kulki taloissa auttamassa kaikissa talon hommissa. Liisa sai kuulla äitinsä kertovan isästään ja sodassa kuolleesta veljestään Ilmarista. Perhe oli kasvanut Suomeen tulon jälkeen Sulolla (s. 1922), Majjalla, Vienolla ja Irjalla Liisan lisäksi.

Irinan siskokin tuli Jokijärvelle Nevalan Kallen taloon piiiaksi, avioitui sittemmin Lehtomäen Kallen kanssa ja he asuivat Lahtelassa. Liisakin oli pikkutyttöä äitinsä kanssa vierailut siellä, Saarekkeelta oli ollut sinne suurin polku. Useita päiviä oli sisaruksilla yhdessäoloa piisannut.

Tyrämälle Kantoniemen taloon muutettiin 1955. Sulo-veli oli saanut tietoa myytävästä talosta

Irina Jokisalo

ja sinne muutettiin, remontoitamaan taloon. Supistetun koulun Liisa kävi Helli Schlotthauerin opettamana Juusolassa. Vuonna 1960 hän muutti Veikko Moilasen vaimoksi Tyräjärven taakse Huononniemeen. Siellä oli opittava lehmien hoitoa ja käsinlypsykin. Veikon veli Aale avioitui Liisan sisaren Vienon kanssa, joten hänkin muutti Huononniemeen. Siellä sisaruskset sitten taas olivat yhdessä kuten ennen Kantoniemessäkin.

Kolmen sisaruksen elämät yhdistyivät uudelleen kun Irja, Vieno ja Liisa rakensivat perheineen talonsa lähietäisyydelle toisistaan Tyrämälle. Sulo asui Kantoniemessä ja Maija-sisko avioitui Tyrävaaralle. Äiti Irina muutti Kantoniemestä Liisan ja Veikon perheeseen 1970-luvulla.

Karjalan kieltä Irina osasi, mutta ajastaan Pistojärvellä hän puhui vain luottoystävillään, vaikka niistä ajoista häneltä kyseltiin. Ortodoksisuus tuli mukana mutta sen vaikutus Koillismaalla on pieni, palveluksia on harvakseltaan. Hautajaiset näillä Pistojärven perillisillä ovat ortodoksisia. Luterilaisuus on puolisoitten kautta siirtynyt heidän lapsiinsa.

Isänsä nimiperinne jatkui Liisan toivomana kun heidän nuorin poikansa nimettiin Simoksi.

Kysyin Liisalta onko tiedossa heimokantaa rajan takana? Jäin vastausta vaille. Ei kaikkea enää voi muistaa mitä äiti on kertonut.

Raija Karjalainen

TAIVALKOSKEN APTEEKKI

Palvelemme: Ma–Pe 9–17, La 9–13
Kauppatie 11, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 480 8000
www.taivalkoskenapteekki.fi

Taivalkosken Leipomo Ky
(08) 841 049
Veikko Lesonen
040 530 9213

TAKSI 1+8 henkilöä

Risto Keränen
Hietalantie 4 B
93540 TYRÖVAARA
piston.taksi@gmail.com
0400 389 344

Paikallista kiinteistöväilyksen osaamista

TUNTURI LKV

Kumpuniementie 12, 93440 LOUKUSA, www.tunturilkv.com

Sari Käsmä
FM, LKV, Kaupanvahvistaja
Puh. 040 670 9766
sari.kasma@tunturilkv.com

Mika Käsmä
Metsätalousteknikko
Puh. 0400 390 016
mika.kasma@tunturilkv.com

- Tasokkaat mökit (40 vuodep.)
- Savottamuseo ja uittoperinnettä
- Venevuokraus
- Opaspalvelut
- Luontoretket kesällä ja talvella
- Muut oheishjelmäpalvelut (kalastus- ja metsästysluvat)

Tervetuloa viihtymään, luonnon ja kulttuurin pariin!

Jokijärven LOMAT

Simosentie 29, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. (08) 847 424, 0400 225 331
jokijarvenlomat@suomi24.fi
www.jokijarvenlomat.net

BOBCAT URAKOINTIA

- KAIVUUT
  - PIHATYÖT
  - LUMITYÖT
- KUNTAN TOIMITUS**
PALVELU-SETELITYÖT

Pasi Kivimäki

0400 585 038

Apunasi hyvän elämän arjessa

Haluamme tukea ihmisten kotona asumista ja pärjäämistä. Palveluihimme kuuluu kaikenlaiset kotityöt pihatöistä ruuanlaittoon ja siivoukseen, henkilökotaiseen hoivaan, huolenpitoon ja auttamiseen sekä kotisairaanhoidon.

Kysy lisää
Terveyspojat Appista!
Saila 050 365 9083
Mika 0400 407 212

Uutena palveluna olemme ottaneet askeleen digiaikaan ja kehittäneet Terveyspojat Appin.

Terveyspojat

Pesiöläntie 24, 93400 Taivalkoski terveyspojat.fi

Nordic Masin Oy

Puh. 0400 280 126 Mikko Partanen
mikkol.partanen@gmail.com

MONIPUOLINEN TEKNIIKAN TAITAJA

- Kylmäkonetyöt
- Sähkö- ja automaatiotyöt
- Maa- ja ilmalämpöpumppujen huollot
- Ilmalämpöpumput asennettuna

SÄHKÖLAITEHUOLTO KIVELÄ

Posiontie 48 B, 93400 TAIVALKOSKI

0400 283 405

hannu@sahkokivela.fi www.sahkokivela.fi

PALVELUITAMME

- Autojen tuulilasit ja asennus
- Rakennuslasit
- Työkoneen lasit
- Kalustelevyt ym.
- Levyjen sahauspalvelu
- Työsuorituksia ja puusepän töitä
- Keittiön ja kylpyhuoneen kalusteita asennettuna asiakkaan toiveiden mukaan
- Erikoismittaisia ovia ja ikkunoita
- Parvekelasitukset ja liukulasi-järjestelmät asennettuna
- Eristyslasit nopeasti
- Myös pieniä remontteja

TAIVALKOSKEN LASI JA LEVY KY

Kiskotie 2, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 822 7572

Päätalon Einen evakkomatka

Eine Marjatta Räisänen syntyi Jokijärven Päätalossa 30.12.1934 ja sai asua koko lapsuutensa ja nuoruutensa ruokatalossa Päätalon tilavassa veran-gossa. ”Ja tiijjätkö, että tämä talo on palanut kaksi kertaa. Viimeisen kerran 1929 heinäkuussa. Vain riskisti oli isä ja Jani saaneet talon korjattua asuttavaksi. Jokijärven kansakoulun työmaalta kun oli jäänyt ylimääräisiä hirsjiä, niin olivat ostaneet ne ja lokakuussa talo oli ollut jo asuttavassa kunnossa.”

Einen isä oli kotoisin läheisestä Hautalan talosta Päätaloon vävyksi tullut, 19.10.1902 syntynyt Edvard ”Eetu” Räisänen ja äiti 14.1.1909 syntynyt Jenni Sofia Päätalo. Jennin isä oli Juho ”Jani” Päätalo ja hänen vanhempi velimiehensä oli taas Kalle Päätalon kuuluisaksi murahtelijaksi kirjoittama, rantteella Hupi-koiransa kanssa viihtynyt ja Kummun Patruunan talossa viimeiset elinvuotensa asunut ja Päätalon ensimmäisessä tulipalossa lähes sokeutunut Aukusti ”Ukkeli” Päätalo.

”Ukkeli” oli saattanut Päätalon konkurssiin 1800-luvun lopulla ja talon maineen omisti vielä

1900-luvulle tultaessakin ”Lehonporvari” Eetu Karvonon. Vuosituhannen taitteessa oli Jani Päätalo mennyt muiden parempaa elämää tavoittelevien jokijärveläisten mukana Amerikkaan etsimään onneaan. Ja oli siinä onnistunutkin, sillä kun Päätalon tilasta järjestettiin ”auksuuni”, eli huutokauppa vuoden 1904 lopulla, ja kun Jani oli kuullut asiasta, hän oli pistänyt heti tuulemaan.

Hän oli ollut yhteydessä Myllyvaaran laidalla Jokijärven rannassa asuvaan ”Mylly-Hemmaan, eli Herman Manniseen ja lähettänyt hänelle rahat tilan ostamista varten. ”Minä tuun vuojen lopulla takasi täältä ja hoiijan sitte lainhuuvot ja muut rotokollat kuntoon,” oli Jani kirjoittanut Hemmalle. ”Eli osta sinä Päätalo huutokaupasta minun nimiin.” Ja niin oli tulevan kansanedustajan Niilo Keräsen äidinisä tehnyt ja Jani sai lainhuudon kotitilaansa 2.8.1905.

Lapsuus oli Einelle kaikin puolin turvallista onnenaikaa, jota hän sai viettää alkuun 6.8.1929 syntyneen veljensä Esko Edvardin kanssa. Myöhemmin hänelle syntyi vielä neljä sisarusta: kaksi tyttöä ja kaksi poikaa. ”Koulun aloitin syksyllä –41 Jokijärven komeassa hirsistä rakennetussa koulussa. Opettajana oli Lauri Vesterinen ja hänen vaimonsa Tyyne oli keittäjänä. Lämmin ruoka saatiin,

Esko Edvard Räisänen 1929–1940

mutta voileivät piti olla itellä”, Eine muistelee koulun aloitustaan. ”Mäkelän Kaisa oli ikäiseni ja minun paras leikkikaveri ja tässä lähistöllä juostiin ja leikitettiin. Käytiinhän me useasti kahtomassa isoäitiäni Maria Heleenaa Hautalassa ja se jäi niin mieleen, kun sillä oli paha astma. Ja kun käveltiin Myllytörmää alas, niin rykiminen kuuluu sinne asti, vaikka matkaa oli vielä puoli kilometriä.”

Ennen koulunkäynnin aloitusta Eine ja muutkin jokijärveläiset olivat joutuneet muiden mukana evakkomatkalle talvisodan puhjettua 30.11.1939. ”Lähtö oli heti vuojen –40 alusta. Ja kun oli kauhea pakkakanen, niin karja jätettiin kottiin ja Jani jäi niitä hoitamaan ja halusi, että Esko jää hänelle kaveriksi.” Eine kertoo ankeaakin ankeammasta ajasta. ”Meiltä lähti minä, äiti ja 18.1.1938 syntynyt Telma Sofia. Äiti outti Sirkka Liisaa, joka syntyi evakon jälkeen 27.5.1940 ja isä oli sodassa.”

”Jokijärveltä haalauttiin omin neuvoin kirkolle ja siellä päästiin jonkunmoisen linja-auton kyytiin ja meijjät vietiin Haukiputaalle ja siellä Kellon koululle. Sen paikan postiosoite oli Kello, Takkuranta,” Eine muistelee. ”Autossa oli täyttä ja koulu oli niin täynnä, että piti istuallaan nukkua. Kyllähän se oli aikaa. En kyllä toivo kenellekään samanlaista kohtaloa. Jonkun ajan perästä Esko

tuotiin kansa sinne samaan paikkaan. Oli ruvennut sairastelemaan, ja vaikka Jani oli käyttänyt sitä kirkolla sotilaslääkärillä, niin ei se ollut tointunu kunnolla.”

Sota päättyi katkeraan aselepoon 13.3.1940, mutta evakkoajaksi jatkui vielä pitkälle huhtikuuhun. Yhteen sullotut ihmiset, kehnat hygieniamahdollisuudet ja huono ruoka aiheuttivat paljon kaikenlaisia tauteja ja varsinkin pienet lapset kokivat kovia. ”Esko valitteli mahaansa ja oli jatkuvasti kovasti väsynyt”, Eine huokaisee. ”Äiti sanoi Eskolle, että nyt lähetään lääkäriin, vain Esko sanoi, ettei hän enää jaksaa. Eikä mennyt kauan, kun hän heitti henkensä. Silloin oli 12. huhtikuuta ja se oli perjantapäivä. Esko oli kymmenen vuoden ja kahdeksan kuukauden ikäinen. Kyllähän me itkettiin, vain mitäpä se enää auttoi. Vain itkettiin, kun itkettiin.”

”Eskon ruumis laitettiin lattialle lakanan alle samaan huoneeseen, missä me oltiin ja kun kuljin siitä ohi, niin astuin kerran vahingossa hänen jalkojen päälle. Ja vaikka siitä on jo yli 80 vuotta, niin toisinaan tunnen jaloissani Eskon jalat,” Eine kertoo ääni värähdellen. ”Me muut oltiin pääsemässä takaisin kotiin, mutta auto ei ottanut ruumista kyytiin. Isä oli päässyt lomalle armeijasta ja Simosen Simppa oli myös Kellossa evakossa, niin he tekivät Eskolle arkun ja

Taljakosken sahalla sahattu ja vuoden 1929 heinäkuussa tapahtuneen Päätalon tulipalon jälkeen kattolaudaksi laitettu lauta tietää paljon, mutta pitää salaisuudet itsellään.

maalasivat sen valkoiseksi. Ja sinne se velipoika piti jättää Haukiputaan hautuumaalle, kun me muut palattiin Päävaaralle.”

Sota on kauhea asia: se särkee paljon enemmän ihmisiä kuin mitä ovat kaatuneiden tai haavoittuneiden lukumäärät. Jokai-

nen sukupolvi, joka kokee sodan ja sen hirveydet, on sotainvalidi. Tätä me, elämämme aina rauhan ajasta nauttineet, emme voi koskaan käsittää. Jos kuitenkin hiljennymme ja mietimme asiaa, niin voimme ehkä tavoittaa aavistuksen siitä tuskasta, mikä jokai-

sella ajan kokeneella on heti rintalastan alla, josta se löytyy isommin kaivamatta joka ikinen hetki. Tämän kun ymmärrämme, niin se voi auttaa heitä kestäämään hieman paremmin.

Muutakaan kun emme voi tehdä.

Tammikuun 1940
Isälle

Onkos siellä ikävää. Täällä ei ole muuten ikävää. Vaan jos pitää lähteä leikemien kanssa kulkemaan Työväenveljälle on jo sanottu että pitää lähteä. Mutta sotilaat ovat sanoneet että ei tarvitse lähteä ja eivät me ole vielä lähteneet. Turha on se onkin lähtää. Eihän missä ajettu rajullipäin. Olen ollut sairausvaara käyttä minua lääkärisiä kirkolla. Siellä oli kaksi sotatähtäviä. Mutta nyt olen terve. Kellokasin ovat olleet kaikki kapsit sairaista. Mutta mekin ovat toimineet. Sisko on karannut. Täällä on jo lentänyt kolmekertaa lentokoneita lentänyt. Jo kahdesta päivä viimmeksi jo kun me viimmeksi lensivät niin me ampuvat rissällä-

na soauro autoa. Työväenveljelle joo. Tettiin ensikerralla kun me lensivät yksi lentokone rissällä. Suomalaiset lentokoneet ampuivat sen alas kun lensivät jalema. Minä en ole nähnyt kun kaksi lentokonetta kun olen ollut sairaus. Vain äänen kuulun. Kellokasin me ovat olleet. Niiden osoite on jello Takuranta. Emme ole kirjoittaneet. Eipöhän miata...

Erästä ja jaloja

Kopio Eskon kirjeestä isälleen rintamalle

KOILLISMAALAISTA SUUNNITTELUA JA KÄSITYÖTÄ

AAMA
AAMA
-tekstiilipaja

Ouluntie 28, Taivalkoski
pihapiirin ainoa tiilitalo
Puh. 044 5914 823
www.aama-tekstiilipaja.net

Hyvätasoisia, edullisia mökkejä aivan Taivalvaaran hiihtokeskuksen juurella.
Vuokrataan vuoden ympäri!

Kuuharjun mökit
Marko Laitinen 0400 915 386
kiinteistojaba@gmail.com

Ota taksi - oikea taksi.

OTAXI
Taivalkoski

0100 84255
1,25 €/puh + 1,00 €/min + pvm

WWW.OTAXI.FI

Koiravaljakkosafarit, koiratarvikkeiden valmistus ja myynti. 30-paikkainen pirtti pieniin juhliin. Mökkivuokraus. Matkamuiistomyymälä.

Finn-Jann Huskyfarmi Oy

Puh. 040 593 2597
info@finn-jann.com

AUTOGRILLI

AVOINNA:

Ma - To 17 - 24
Pe - La 17 - 04
Su 17 - 24

Mikonkuja ☎ (08) 841 337
040 5261 807

Taivalkosken jätehuolto ja hinaus palvelut

Kaikan Kuljetus Oy

Lohitie 26, 93400 TAIVALKOSKI, Kai Schroderus
Puh. 0400 261 471
kai.schroderus@taivjate.fi

VALOKUITULIITTYMÄT

Pudasjärvi - Syöte - Taivalkoski

liittymät alk. **995 €**

- Nopea 100Mbps - 1Gbps yhteys
- TV-kanavat netin kautta
- Etävalvonta

Lue lisää www.kairankuitu.fi tai soita 045 616 0272

KAIRAN KUITU OY

Erämaan rauhaa HOSSAN JA KYLMÄLUOMAN RETKEILYKESKUKSET

PALVELUT

- Leirintäalueet
- Mökit
- Erämökit Hossassa ja Kylmäluomalla
- Lounasravintolat anniskeluoikeuksin
- Kahvila - kioskit
- Kokoustilat
- Retkeily-, kalastus- ja metsästysmahdollisuudet (myös opastettuina)
- Hiihtoladut / monitoimiurats
- Moottorikelkkaurat
- Veneiden, kanoottien, läskipyörrien ja sup-lautojen vuokraus
- Ohjelmopalvelut

HOSSA KYLMÄLUOMA
Experience KL Oy

Jatkonsalmentie 6
89920 RUHTINANSALMI
Tel. +358 (0)50 384 4692
hossa@retkeilykeskus.fi

Pajuluomantie 20
93540 TYRÖVAARA
Tel. +358 (0)40 500 3476
kylmaluoma@retkeilykeskus.fi

Erästäjän elämykset tarjoaa:

HOSSA KYLMÄLUOMA

www.bossa-kylmaluoma.fi

Turpeinen – Turpeisenjärvi – sukua – ja sen asukkaita...

Historiankirjoituksen mukaan Kainuuseen ja sieltä edelleen pohjoisemmaksi muuttaneiden Turpeisten ”alkukoti” on ollut Savossa. Muuttaneiden motiivit ovat olleet moninaiset; yhtäältä yhteiskunnan asuttamispolitiikka, toisaalta on paettu sotia ja sen lieveilmiöitä, mutta on myös saatettu lähteä myös jonkun tapahtuneen rikoksen vuoksi. Vuosien saatossa Oulujärven alapuolelle tulleet Turpeiset ovat jatkaneet matkaa siten, että toinen osa länsipuolta on kiertäen matkannut pohjoiseen – ja heidät tiedetään sukuhaarana olevan Pudasjärvellä. Toinen suunta oli Oulujärven itäpuolta Hyrynsalmelle, Puolangalle, Suomussalmelle ja edelleen Jokijärvelle – Turpeiseen.

Jokijärvellä ensimmäinen tiedossa oleva syntynyt Turpeinen on 1760-vuonna syntynyt Salomon Turpeinen. Pudasjärven seurakunnan kirkollisissa merkinnöissä hänet on kirjattu Jokijärvellä syntyneenä. Jokijärvi on siihen aikaan ollut laajempi käsite kuin nykyinen – joen useita leveämpiä kohtia silloin kutsuttiin jokijärviksi.

Salomon syntyi Matti ja Anna Turpeisen perheen viidentenä lapsena – entisen jo palveluksensa lopettaneen sotilaan perheeseen. Muita sisaruksia olivat 1752 syntynyt Vappu, 1753 syntynyt Matti, 1755 syntynyt Anna ja 1758 syntynyt Riitta. Salomonin vanhemmat olivat syntyjään Paltamon seurakunnan alueelta (Suomussalmelta). Viimeksi ennen Jokijärvelle tuloaan heidän asuinpaikka oli Piispajärvellä ja Perangassa.

Vuonna 1712 Lylykylällä syntynyt Matti pestautui tai pestattiin armeijan palvelukseen vuonna 1736 – siis 24-vuotiaana Pohjanmaan rykmentin kuuluvaan Kajaanin komppaniaan. Sotilasuran vaiheista ei ole olemassa paljon tietoa. Vuoden 1740 sotilasrullan mukaan Matti Turpeinen ”on naimaton ja taloton”, ja kuului Pyykkölä 89 ruotuun. Avioliiton solmi 39-vuotiaana vuonna 1751 perankalaisen Anna Seppäsen kanssa. Salomonnia lukuun ottamatta lapset syntyivät siellä.

Matti Turpeisen sotilasuran ajalle sattui ainakin kaksi sotaa – Hattujen sota 1741–1743 ja Pommerin sota 1757–1762. Hattujen sodan aikaan Matti oli vielä ”poikamies”, mutta toisen sodan aikaan jo perheellinen. Asuinpaikka heillä oli Perangassa. Osallistumisesta sotaan ei kuitenkaan ole lähdetietoja olemassa (voi olla, mutta niitä ei ole tullut esiin tässä tarinaa kirjoitettaessa). Sen sijaan Pommerin sota on (oletettavasti) vaikuttanut perheen elämään, kun tarkastelee kahden lapsen syntymäaikoja – tai paremminkin ajankohtia, kun he ovat saaneet alkunsa. Riitta on syntynyt 12.4.1758 – laskennallisesti odotusaika on alkanut paria viikkoa ennen sodan alkamista elokuussa 1757. Itse sota alkoi 13. syyskuuta 1757. Seuraavana syntyneen Salomonin syntymäaika 28.4.1760 viittaa siihen, että odotusaika on alkanut elokuussa 1759. Siis näin laskennallisesti olettaen Matti Turpeinen on kahden vuoden ajan ollut muualla kuin kotona... Mutta sen mukaiseen tilanteeseen ovat voineet vaikuttaa muutkin seikat.

Matti Turpeisen sotilasuran oletetaan päättyneen palvelusvuosien täytyttyä tuona vuonna 1759, vaikka itse Pommerinsota oli vielä kesken.

Sotilasuran päättymisen jälkeen Matti ja Anna ovat asuneet Jokijärvellä, ensin Tauriainen 24 kruununtalalla, missä ennestään asui ja oli Matin isosisko 1706 syntynyt Riitta, ja asui siellä puoliso Antti Tauriaisen kanssa. Tauriaisen arvellaan olleen nykyisen Simosessa alueella ja näin siten Jokijärvellä. Myös Matti ja Anna ensimmäisissä kirkollisissa kirjauksissa vuonna 1760 on merkitty tuohon samaan taloon kuuluviksi. Myöhemmin vuosina Riitta ja Antti Tauriainen asuvat Paltamon seurakunnan kirjoilla Suomussalmen alueella.

Vuonna 1760 Matti ja Anna lapsineen on merkitty Pudasjärven seurakunnan rippikirjaan, mutta paikka on Tauriaisen paikka. Mutta asumuksenaan heillä lienee ollut kruunun- torppa, josta myöhemmin vuonna 1766 tuli kruununtala Lasala 34. Lasalasta

isojaossa sitten vuonna 1866 tuli Turpeinen 15-niminen tila. Oletettavaa on – varmaa lienee, että Lasala -paikassa on asuttu paljon aiemminkin. Onhan Jokijärven rantoja asutettu jo 1600-luvulta lähtien, ja varmaankin pitkälti ennen sitä. Paikka on ollut mitä otollisin ihmisten asumista ajatellen.

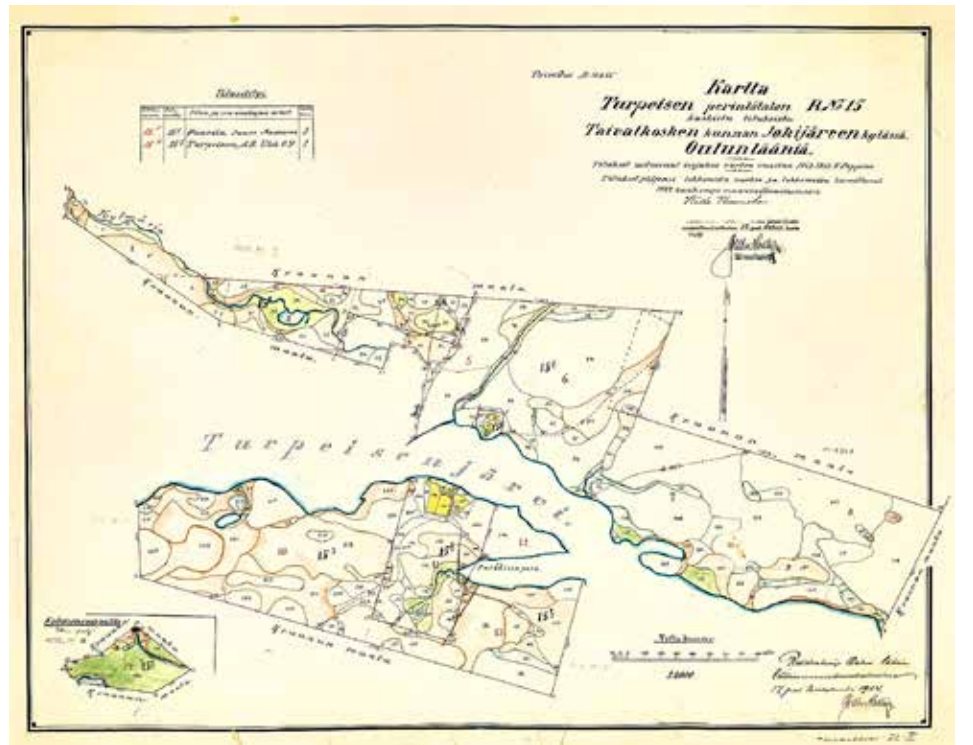
Ijoki

Suomen toiseksi pisin joki virtaa kaukaa idästä länteen – aina mereen asti. Idän suunnasta virtaa alaspäin tulvaessa, Iviöjärven jälkeen on vuolas Soutuniva sekä siitä jonkin matkan päästä alkaa laajempi joen kohta. Järvi kuroutuu Korkeanniemi kohdalla kapeikoksi ja levenee sen jälkeen taas leveämmäksi osaksi jokea.

Ijoki on kautta historian ollut tärkeä vesireitti seudun alkuperäisille asukkailla. Sitä ovat käyttäneet niin lappalaiset kuin venäläiset laukkukauppiat sekä sotaväki, jotka ovat kulkeneet suuntaan jos toiseen. Ehkä meille tunnetuin kulkija lienee Kalle Pääatalo, joka jokea kulureittinään kulki ”Keisarilla” kyläillössään.

Vanhaanaikaan, kun teitä ei vielä ollut, vesistöt olivat lähes ainoita kulkureittejä, niin tämäkin. Olihan se myös uittoväylä – vielä –80 luvun puolelle. Vuosikymmenet joki oli puutavaran uittoväylänä sen yläjuoksulta aina meren tuntumaan. Virtaavassa osassa jokea puut uivat vapaana, järviuosuksilla ne vedettiin lauttoina taas seuraavalle virtaosalle. Näin tapahtui myös joella ja sen laajentamalla, joka tunnettiin Ylä-Jokijärvenä.

Matin ja Annan Jokijärvellä syntynyt Salomon kasvoi ja kehittyi Lasalassa aikuiseksi. Hänen vanhempi veljensä Matti oli alkanut jatkamaan tilaa isänsä jälkeen. Salomon-poika avioitui 1782-vuonna Anna Juusontytär Räisäsen kanssa, ja he asuivat Lasalan talossa aina 1890-vuoteen, jonka jälkeen heidät tunnetaan Kariniemi -nimisenä kruunun torpareina. Kariniemessä Salomon jatkoi eloaan Kariniemi -sukunimisenä. Salomon kuoli vuonna 1820. Hänestä seuraavaa sukupolvea jatkoi

poika Juho Kariniemi yhdessä puoliso Maria Jaakontytär Hiltulan kanssa.

Tämä siis Salomonista – hänellä ei ollut tähän tarinaan muuta osuutta kuin olla syntynyt ensimmäisenä Jokijärvellä.

Miksi ja miten Ylä-Jokijärvestä tuli Turpeisenjärvi

Järven tuntumassa lienee asuttu jo hyvinkin varhain, mistä kuitenkin ei paljon tietoa ole jäänyt. ”Turpeisenjärvi”-nimen historia alkaa siitä, kun vuoden 1760 aikana perankalainen entinen sotilas Matti Turpeinen muutti perheensä kanssa Jokijärvelle. 1700-luvun kartassa olevan Ylä-Jokijärven rannalla, Lasala 34 paikassa asuneet Turpeiset saivat isojaossa valtiolta pitkin järven rantoja maita. Jaossa Lasalan tila muuttui Turpeinen 15 -tilaksi, ja samalla järven nimeksi tuli Turpeisenjärvi.

Lasala sukunimellä suku jatkui järven rannalla noin sadan vuoden ajan. Turpeisena se jatkuu edelleenkin. Jakoon liittyvän kartoituksen mukaan tilaan kuuluvien maiden rajat täsmentyivät ja tila sai muodot, mitkä osiltaan ovat voimassa vielä nykyisinkin – kylläkin siten, että tilasta on myöhemmin vuosina lohkoitu toisia tiloja ja tontteja.

Matti Turpeinen kuoli Lasalassa vuonna 1780. Hänen jälkeensä tilaa hallinnoi vuonna 1753 syntynyt poika Matti Turpeinen

– Lasala. Hänen jälkeensä isäntälinjaa jatkaen isännäksi piti tulla kolmas Matti, tällä kertaa vuonna 1785 syntynyt. Matti kuitenkin kuoli kolmikymmipisenä kulkutautiin vuonna 1815 ja näin jäi tila vaille miespuolista jatkajaa. Siitä syystä tilaa jatkoivat hänen sisarensa Maria Lasala ja hänen puolisonsa Heikki Pesio Taivalkoski.

Vuonna 1780 syntynyt Maria oli avioitunut vuonna 1804 sen ajan ruotsalaisittain kirjoissa nimellä olevan Henrik Pahlsson Pesio Taivalkosken kanssa. Avioliiton alun Maria ja Heikki asuivat Pesio tilalla nykyisen Taivalkosken kirkonkylän alueella. Siellä heille syntyi kuusi lasta, myöhemmin Lasalassa vielä neljä. Siis Heikki Pesio tuli ”kotivävyksi” taloon ja hänen nimensä muuttui tai muuntautui Lasalaksi.

Heidän lapsiaan muiden mukana olivat Paavo ja Heikki. Paavosta tuli Lasala (Turpeisen) jatkaja edelleen Lasala -sukunimellä. Hänen veljestään Heikistä tuli ”Huttu-Heikki” – Hutun talon jatkaja Hutunniemellä – nimellä Heikki Huttu. Sen ajan mukaan vakituisesti taloon asumaan tulleet ottivat sukunimekseen talossa aiemmin olleen nimen.

Lähestyttäessä järven nimeämisen ajankohtaa Lasala-tilan jatkajat olivat Paavo Lasalan poika, vuonna 1832 syntynyt Heikki ja puolisonsa Anna o.s. Särkelä. Heidän aikanaan Turpeisen tila muodostettiin ja

järvi sai nimen, sekä sukunimeksi palasi Turpeinen.

Turpeisen tilan historiaa Heikistä ja Annasta jatkivat Paavo Turpeinen ja Valpuri o.s. Karjainen Penttilänvaaralta – siis Kustaa ja Nestori Turpeisen vanhemmat.

Heikki Turpeisen elämänsä loppupuolella tehty kauppakirja:

Kauppakirja / jälkisaädös vuodelta 1890. (Tekstin asu alkuperäinen).

”Minä Henrik Paavalinpoika Turpeinen (Kustaan ja Nestorin isoisa) rakkaan vaimoni suostumuksesta luovutan ja myön tänä päivänä kaiken omaisuuteni rakkaille pojilleni Paavalle, (Paavali – Paavo, Kustaan ja Nestorin isä) Johan Henrikille ja Niilekselle ensiksi Turpeisen perintömaan N:O 15 3/16 mantalia Jokijärven kylässä Taivalkosken pitäjältä sillä eholla että he antavat kohtuullisen ruoasta vaatteista ja lämpimästä ja maksavat minun ottamat velat 1755 markkaa ja tyttöilleni Marialle Maito Lehmä ja lammas karitsan kanssa ja Elsalle Maito Lehmä lammas karitsan kanssa Jos pojat ei anna kohtuullista ylös pitoa niin pitää vuodeksi antaa 50 leiviskää jauhoja kahtia rukiita ja ohria. 12 leiviskää lihaa 8 leiviskää kalaa 2 tynnyriä pottuja 2 leiviskää ja 10 naulaa kahvea 5 kappaa suoloja talvipuolella vuotta puolikannua maitoa päiväksi kesäpuolella 2 kannua päiväksi kohtuulliset peti ja makaus

Turpeisen asuinrakennus. Talon viimeisen Turpeinen -nimisen isännän, Paavon, kerrotaan olleen vankkavoimainen, ja sitä varten navetan nurkalla oli iso kivi, jota hän aikoinaan nosteli. Kivi oli niin painava, ettei muita tiedossa olevia ole sitä kukaan nostanut. Paavolla kiveä nostellessa oli vielä lisäkivi, jonka hän oli lisännyt lisäpainoksi... Tilan mailla on ollut useita erilaisia rakennuksia, jotka ovat ajanmyötä siirretty muualle ja osa on lahonut. (Nykyinen talon omistaja on Arne Väisänen)

vaatteet Ja hoitavat haudataan asti niin saavat kaiken kiintiän ja irtaimen omaksensa ja saavat heti hankkia maan omistus kirjat omiin nimiinsä Jonka minä vaimoni kanssa kahten paikalle vaatitun vieraan miehen läsnä ollessa täytessä ymmärryksessäni vakuuta Jokijärvellä 27 päivänä Toukokuuta 1890

Henrik Paavalinpoika Turpeinen

Anna Juhontytär Turpeinen

(suluissa olevat oma lisäys)

Tyytyväiset edellä kirjoitettuun kauppaan ja sidomme ittemme kaikki ehot täyttämään päivä ja paikka kuin yllä

Paavali Heikinpoika Turpeinen

Johan Henrik Heikinpoika Turpeinen

Niiles H.p. Turpeinen

Todistavat Pietari Rieikki Mikko Mikkola

Kirjoitti J. Väisänen

Minä alle kirjoittanut myön ja ylösvedän velileni Paavolle ja Johan Henrik Turpeiselle minulle

kuuluvan kolmannen osan Turpeisen perintö maasta ja irtaimesta N:o15 3/16 manttalia Jokijärven kylästä Taivalkosken pitäjässä. Keskuuvessan sovittua kauppa summaa vastaan Joka on 1000.28 Suomen markkaa Joka tässä paikalla maksettiin selväksi Ja ostajat saapi mainitun perintö tilan päälle hankkia itelleen Omistus eli kiinne kirjan lapsilleen ja lastensa lapsille perittäväksi – tämä mainittu osa on Isältäni kauppa kirjan kautta minulle kuuluvaksi tullu toukokuun 27 päivä v. 1890 Jonka kauppa kirja tarkemmin näyttää vakuutetaan Jokijärvellä syyskuun 10 päivänä 1890

Niiles Heikinpoika Turpeinen myöjä

Tyytyväiset Edellä kirjoitettuun Kauppaan päivä ja paikka kun yllä

Paavali Heikinpoika Turpeinen ostajat

Johan Henrik Heikinpoika Turpeinen

Todistavat

Joseph Simonen

Anna Peita Iivio

Kirjoitti J. Väisänen”

Henrik Lasala kuoli 2 kk kauppa kirjan teon jälkeen 30.7.1890.

Elämää kun ei voi enustaa... Heikki kuoli 30. heinäkuuta 1890, ja perintö meni uudelleen jakoon. Niilo myi kauppa kirjassa mainitun osuudensa toisille ja lähti perintörahoineen Amerikkaan – kadoten sille tielleen...

Yhteenvetona todeten – järvelle nimen antoivat sen rannalle tulleet Turpeinen -nimiset asukkaat...

Lopulta Turpeisen talon kohtaloksi koitui yleinen köyhyys, taudit, ihmisten muutto Amerikkaan sekä lopulta Turpeisen tilan isäntä-Paavon ennenaikainen kuolema vuonna 1904...

Lähteet: Kainuun historiaa käsittelevä kirjallisuus, internetti, Paltamon, Suomussalmen, Pudasjärven, Jokijärven ja Taivalkosken seurakuntien kirkonkirjat. Kartta Maanmittauslaitoksen arkisto.

Iso-Syöte Auto ja Rengas Oy

Ouluntie 28, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 0400 418 655

Liike palvelee
Ma–Pe 8–16

TELATEK

- Matkahuollon pakettipalvelut
- On-Line Veikkaus
- Tenon luonnon kylmäsavuporo

- KAHVIO
- MYYMÄLÄ

Tarkista
aukioloajat
Facebookista

TB-JAKELU KOILLISTIE KY

KUUSAMONTIE 10, 93400 TAIVALKOSKI

Puh. 08 841 595, E-mail: taivalkoski@huoltoasemat.teboil.fi

OP Taivalkoski

- TALONMIESTEHTÄVÄT
- LUMITYÖT – MYÖS KATOLLA
- KÄSIN TAI KONEELLA
- RUOHONLEIKKUUT

- IKKUNANPESUT
- LATTIOIDEN VAHAUKSET
- TEKSTIILIKALUSTEIDEN, JOUSTINPATJOJEN PESUT

PYYKKÖSEN
KIINTEISTÖHUOLTO JA SIIVOUSPALVELU

Lohitie 8
93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 5859 704
0400 229 540
0500 388 698

KONEHUOLLOT JA -REMONTIT

moottorisahat, ruohonleikkurit, moottorikelkat, mönkijät, pyörät, autot, ajoneuvolämmittimet, maatalous- ja raskaskoneet

MYÖS VARAOSAT,
ÖLJYT SEKÄ
BRP-TESTERI

KONEHUOLTO KAARRE OY

Haaraniementie 14, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 5415 702, www.tmijarikaarre.fi

Turpeisenjärven Turpeiset 1760 - 1904 (isäntälinja)

Matti Taavetinpoika Turpeinen, s. 1712 Lylykylä, k. 1780 (68v) Jokijärvi Lasala
Anna Matintytär Seppänen, s. 1724 Suomussalmi, k. 1776 Jokijärvi Lasala

Matti Matinpöika Turpeinen-Lasala, s. 1753 Piispajärvi, k. 1832 (78v) Jokijärvi Lasala
Maria Mikontytär Hiltunen, s. 1760 Pudasjärvi, k. Jokijärvi Lasala

Maria Matintytär Lasala, s. 1780 Jokijärvi Lasala, k. 1855 (75v) Jokijärvi Lasala
Heikki Paavonpoika Pesio, s. 1779 Pesio Taivalkoski, k. 1858 (78v) Jokijärvi Lasala

Paavo Heikinpoika Lasala, s. 1806 Jokijärvi Lasala, k. 1866 (59v) Jokijärvi Turpeinen
Kristiina Pekantytär Timonen, s. 1807 Pudasjärvi, k. Jokijärvi Turpeinen

Heikki Paavonpoika Lasala, s. 1832 Jokijärvi Lasala, k. 1890 (58v) Jokijärvi Turpeinen
Anna Juhontytär Särkelä, s. 1829 Kuusamo, k. 1894 (65v) Jokijärvi Turpeinen

Paavo Heikinpoika Turpeinen, s. 1856 Jokijärvi Turpeinen, k. 1904 (48v) Taivalkoski Turpeinen
Valpuri Juhontytär Karjalainen, s. 1858 Kuusamo Penttilänvaara, k. 1927 (70v) Taivalkoski Leskeltä

Paavo Turpeisen kuoleman jälkeen leski Valpuri (46v) ja pojat Kustaa (13v) ja Nestori (12v) muuttivat asumaan Tyrdjärvelle. Myöhemmin heidät tunnetaan Lesken-Kustuna ja Nestorina... Turpeisen talo ja maat olivat siirtyneet toiseen omistukseen.

**Vuokrattavana hirsimökki
Jokijärven rannalla**

Hyvin varustettu talviasuttava mökki,
makuupaikkoja kesällä 6, talvella 4. Hyvä uimapaikka.
Soutuvene ja grillikodan käyttö sis. vuokraan.
Ota yhteyttä: puh. 040 724 1148, salme.paloniemi@gmail.com.
Katso lisätietoja: https://visittaitavalkoski.fi/palvelut/villa_salme/

**SÄHKÖASENNUKSET
YM. SÄHKÖALAN TYÖT**

Sähkö-matic Oy

Sähkö- ja teleurakoitsijaliiton jäsen

Haaraniementie 13, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 591 8602, www.sahko-matic.fi

Mikä ihmeen Pohjois- Pohjanmaan Kylät ry

Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry on Pohjois-Pohjanmaalla toimiva maakunnallinen kyläyhdistys, joka on kylien ja asukas-yhdistysten edunvalvoja. Se on poliittisesti sitoutumaton yleishyödyllinen yhdistys, jonka tehtävänä on edistää Pohjois-Pohjanmaan kylätoimintaa, kylien hyvinvointia ja toimia alueellisena tiedotus- ja yhteyskanavana sekä tarjota kylien tarvitsemia koulutuksia. Yhdistys mm. vastaa kylätoimijoiden kysymyksiin, valitsee vuosittain maakunnan vuoden kylän, antaa lausuntoja kylien toimintaan liittyvistä asioista, myöntää kylätoiminnan ansiomerkkejä ja tarjoaa jäsenilleen veloitetun lakimiespalveluita.

Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry tekee tiivistä yhteistyötä Suomen Kylät ry:n, järjestöjen, kuntien ja kylien, kaikkien kylätoimintaan vaikuttavien toimijoiden sekä koulutus- ja kehittäjäorganisaatioiden kanssa. Yhdistyksen tavoitteena on edistää kylä-, asukas-yhdistysten sekä tutkimus- ja kehittäjäorganisaatioiden keskinäistä yhteistyötä sekä niiden omatoimisuutta ja elinvoimaisuutta.

Kylän tärkein yhteistyökumppani on kunta. Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry keskeisenä tavoitteena on rakentaa kestävä silta kylien ja kuntien välille. Tämän rakennustyön apuna on jokaiseen kuntaan nimetty järjestöyhdyshenkilö, joka auttaa kylien lisäksi kaikkien kunnassa toimivien järjestöjen toimintaa. Yhdistyksen

tavoitteena on saada jokaiseen maakunnan kuntaan muodostettua kuntakohtainen kyläneuvosto, jonka säännöllisissä kokouksissa kohtaavat kunnan edustajat ja kunnan kaikki kylät. Kyläneuvoston kokouksissa voidaan pohtia yhdessä kylien ongelmia, saadaan vertaistukea, tuodaan kuntien suunnitteluun tietoa paikallisista tarpeista ja niiden ratkaisusta sekä luodaan yhtenäinen kunnan omaa suunnittelema tukeva kyläohjelma.

Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry on määritellyt toimintansa keskeisiksi arvoiksi avoimuuden, yhteisöllisyyden, paikallisuuden ja luottamuksen. Näitä arvoja kunnioittaen ja yhdessä tekemällä saamme kylätoiminnalle vaikuttavuutta sekä sen ansaitseman arvostuksen Pohjois-Pohjanmaalla.

Maakunnan kylien toiminnan avuksi Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry on laatinut maakunnallisen kyläohjelman ”Käy kylään” vuosille 2021–2025. Kyläohjelmasta ja yhdistyksen nettisivuilta (www.ppkylat.fi) löytyy valtavasti ajankohdasta tietoa ja linkkejä kylien tekemisen tueksi. Kannattaa käydä tutustumassa, samoin kuin yhdistyksen facebook-sivulla (www.facebook.com/ppkylat). Ongelmatilanteissa kannattaa kääntyä yhdistyksen toiminnanjohtajan tai oman alueen yhdyshenkilön puoleen, kaikkien yhteystiedot löytyvät yhdistyksen sivustolta.

Nyt se alkaa – nimittäin Hullun Älykkäät Kylät -hanke!

Hei, olen Sieväsen Anita, Kuopiossa syntynyt ja nykyisin Pohjois-Iin kylässä asuva kyläläinen ja 14.7.2021 Kouvolassa valittu Valtakunnan Virallinen Kylähullu nro XVI – vasta neljäs nainen tässä hyvinkin miehisessä lajissa. Valinnan teki Valtakunnan Kylähullujen Kilta ry ja valinnan kriteereinä olivat mm. ennakkoloukkomus, itsensä peliin laittaminen sekä luova, tuloksellinen ja kaukokatseinen kotiseututyö.

Muutin Iihin Tuusulan kunnasta, mutta varsinaisesti kotikaupunkini on ollut yli 30 vuoden ajan Järvenpää, jossa olen käynyt uraa pankkialalla, toiminut yrittäjänä ja ollut myös siellä aktiivisena yhdistystoimijana niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin. Toimin täältä käsin vielä edelleen Järvenpään Katu-toiminnan tuki ry:n sihteerinä ja rahastonhoitajana yhdistyksessä, joka kerää varoja järvenpääläisten nuorten ja vanhusten hyväksi.

Muutettuani Iihin ja Pohjois-Iihin eipä mennyt montaakaan vuotta, kun jo olin samanaikaisesti Iin Yrittäjien ja Pohjois-Iin kyläyhdistyksen sihteerinä, sitten Pohjois-Pohjanmaan kylien hallitusjäsen ja varapuheenjohtaja ja nyt kymmenen vuotta kyläyhdistyksemme puheenjohtajana ja vuodesta 2014 alkaen Iin kylien neuvottelukunnan puheenjohtajana. Näiden 16 Iin vuoden aikana olen myös suorittanut Ympäristö- ja luontoalan perustutkinnon ja Ympäristöalan erikoisammattitutkinnon ja vuonna 2020 sain myös Iin kunnan Ympäristöpalokunnan. Toimin myös kuusi vuotta Oulun Seudun Leaderin hallituksessa, josta neljä vuotta puheenjohtajana.

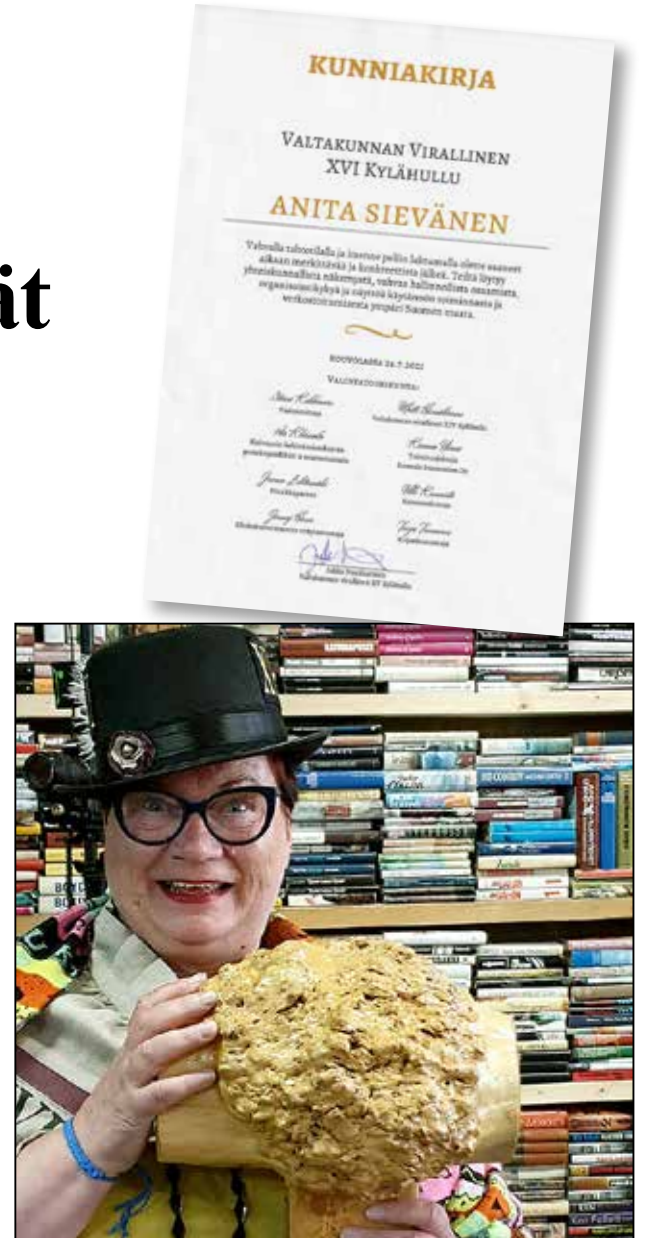
Olen KUMU (kuntaan muuttaja), kunnat ja kylät tarvitsevat niin MAMUja (maahanmuuttaja), KUMUja, PAMU (paluumuuttaja) kuin KAMUja eli kaikille heille kavereita. Enemmän kuin aineellista

tukea tarvitsemme toista ihmistä, yhteisöä ja arjen yhteenkuuluvuutta sekä tunnetta olla hyväksytyt yhteisön jäsen.

Valtakunnan Virallisella Kylähullulla on aktiivinen kahden vuoden toimikausi, jolloin hän vie eri tapahtumiin ja tilaisuuksiin Kylähullujen killan ilosanomaa. Tätä ilosanomaa aletaan nyt viedä eteenpäin Hullun Älykkäät Kylät -hankkeella, jonka hallinnoija on Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry ja rahoittaja Pohjois-Pohjanmaan Ely ja Maaseuturahasto. Hanke kestää kaksi vuotta 1.1.2022–31.12.2023. Hankkeen veturit ovat Valtakunnan Virallinen Kylähullu XVI Anita Sieväsen ja projektipäällikkö (hullun manageri) Sirkku Kianto.

Hankkeiden yhteydessä on huomattu, että kylätoimijoiden aktiivisuutta tulee ruokkia ja motivoida. Talkooperinne elää yhä, mutta tekijöitä on joissakin paikoissa vähän ja usein samat henkilöt, jolloin he väsyvät. Nuoria on ollut myös haasteellista saada mukaan. Tarvitaan siis uudenlaisia tapoja ja innostavia henkilöitä aktivoimaan toimijoita.

Siksi tuommekin Kylähullun Klinikin kyliin. Kylätaloille, asukastupiin, kahviloihin, huoltamoihin ja muihin kyläläisille avoimiin tiloihin, joissa Kylähullu Sieväsen haastaa paikallaolijat pohtimaan elämäänsä kylillä ja tuomaan esille niitä haasteita, joita paikallisessa

Valtakunnan Virallinen Kylähullu XVI Anita Sieväsen

kylätoiminnassa kohdataan. Kylähullu kuuntelee, keskustele ja antaa oman diagnoosin, jonka perusteella määrätään yhteisesti sovitut hoitotoimenpiteet, joille saadaan yhteisesti hyväksytyt toteutus suunnitelma ja toteutusaikataulu – mitä, missä, miten ja milloin.

Kylähullu ja projektipäällikkö seuraavat toteutumaa; joko käyvät paikan päällä katsomassa toteutuksen tai saavat sosiaalisen median kautta todenteen, että sovittu toimenpide on tehty.

Hullun manageri Sirkku jalkautuu myös Pohjois-Pohjanmaan kyliin pitämään aktivointityöpajoja kyläläisiltä saatujen toiveiden ja tarpeiden ja erilais-

ten teemojen ympärille, joko paikan päällä ja/tai etäyhteydellä. Työpajojen aikana valitaan myös kylältä yhteisesti vähintään yksi kyläläisille tärkeä teko tai toimenpide toteutettavaksi ja jalostettavaksi eteenpäin.

Nyt tarvitsemme osallistumista ja osallistujia Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen toteuttamiseen, mietitään yhdessä, missä ja milloin ensimmäinen Kylähullun Klinikka tai työpaja toteutetaan. Yhteystietomme löytyvät osoitteesta www.ppkylat.fi.

Iloisiin näkemisiin
Anita XVI
puh. 0400 461880
tai
anita.sievanen@gmail.com

21.4.2021 Kouvolassa kokoontui joukko aiempia Kylähulluja juhlistamaan Kylähullua XVI

Hildan kirje vuonna 1998

Tyrämäen Pensalassa syntynyt
Hilda Kauppinen o.s. Räisänen 1917–2004,
toivottaa onnea uudelle lehdelle.

Helsinki 8.8.1998

Sain Jokijärven Avvisin numero 1 lomatuliaisina. Se on mielenkiintoinen lehti ja toi lapsuus- ja nuoruusvuodet mieleeni Tyrämällä. Jokijärven koulu oli juuri valmistunut ja se oli mielestäni mahtava. Kävin siellä neljännen luokan joka katsottiin riittäväksi kouluselvitykseksi. Tyrämällä kävin ne kolme supistettua luokkaa. Kovin paljon varsinaisesta koulun käymisestä ei ole mieleeni jäänyt. Kaikki ne neljä luokkaa olin Vainikaisella ja se oli hienoa että oli alakoulu ja vielä oma opettaja. Jos en ihan väärin muista niin neljännellä oli vain 4 oppilasta, 3 poikaa ja minä.

Erikoisesti on jäänyt mieleen että Hoikkalan Kalle oli kait olosuhteista johtuen alemmalla luokalla mutta jos me ”puupäät” emme jotain tienneet niin Vainikainen kysyi kerkeästi Kallelta. Hän kyllä tiesi. Kalle oli niin hienostunut käytökseltään ja uskoin etten koulun jälkeen tavanut enää mutta kun katseilin vanhoja valokuvia niin

Kalle on Tyrämäen poikien kanssa tapaamassa minua Oulussa. Minusta Hänen poismenonsa oli kyllä surullista.

Kyllä se koulun käynti oli vaivalloista kun ei ollut kunnan suksia, mäystimet aina irtosi kun remmit oli vaan nauloilla kiinni ja jos myöhästy tunnilta niin se oli nöyränä seisottava ovensuussa ja pyydetävä anteeksi. Silloin sitä jonkunlaisia käytöstapoja opetettiin.

Sekin oli vielä että koululla keitettiin keittoa oppilaille mutta sitä annettiin sosiaalisin perustein. Minä Pensalaisena en saanut ilmaiseksi. Sain kyllä kotoa rahaa että ostan keittoja mutta kun se oli ainoa raha jonka sain niin ostin mieluummin Hiltu Iikan puotista pastillia tai jotain muuta.

Olin kortteeria Hiltu Jakin uudessa talossa jossa oli aina ruoka kun tulin koulusta. Näin se talvi meni ja keväällä istutettiin nimikkokoivut, lienevätkö kasvaneet.

Kyllä se huvitti kun Avviisissa oli kuva Juusolan rivitalosta, itselläni on sama kuva. Vaan eipä ole tullut koskaan mieleen että se oli aikaansa edellä

oleva rivitalo. Koska äitini oli Juusolasta niin kävin niin usein mummolassa että vieläkin osaisin tehdä pohjapiirroksen. Vahinko että kuva on keksitty ottaa vasta kun purku on jo käynnissä. Sitä veljesten puolta kutsuttiin neliyhtiöksi ja se koko piha-alue oli niin mahtava että jos se olisi säilynyt tähän päivään asti niin sitä tulaisiin kaukaakin katsomaan.

Vuosikymmenet ovat kuluneet mutta olen ollut uskollinen synnyinseudulleni. Olen ollut monilla Räisästen sukujuhlilla ja Päätalopäivillä useamman kerran. Kallioniemessä kävin jo nuorena kun Lahdelan Natalian luona kyläiltiin. Kallio Riitu on jäänyt muistiin pöppönsä suussa istumassa uunin edessä. Kai se oli sama Satusetän tekemä uuni. Satusetä se olikin aikamoinen persoona Moilasen isossa pirtissä kun hän niitä satuja kertoi sieltä

Hilda ja Musta-hevonen
Pensalan pihalla joskus 1930-luvulla.

Serkukset Hannes Moilanen
ja Hilda Räisänen.

Kalumeetin valtiosta Amerikasta. Vasta paljon myöhemmin opin tietämään että sehän kirjoitetaan eri tavalla kun lausutaan, että se kieliopista.

Kalle Päätalo on kyllä tehnyt kirjoillaan Taivalkoskea tunnetuksi että sen usein huomaa täällä Helsingissäkin. Paljon ennen sitä minä omalta osaltani tein tunnetuksi ihmisten tietoisuuteen että missä se sellainen korpipitäjä oikein on. Täällä kun oli paljon savolaisia ja sodan jaloista tulivat karjalaiset niin se kuuluu asiaan kysyä että mistä oikein olen kotoisin. Myöhemmin kun ihmiset luki Kallen kirjoja niin monet, monet tuli sanomaan että sinähän olet sieltä kotoisin.

Päätalopäivillä ainakin vuosia sitten tekivät kierroksen Tyrämällä mutta parhaan siellä irti saa kun jalkaisin nousee myllyn luokse termoskannut mukana, paikallisten luvalla tietenkin. Se on henkeäsalpaava näkymä ainakin kauniilla ilmalla ja sen jälkeen kyläkierros on paikallaan.

Hilda Kauppinen

Monipuoliset traktorityöt
Uudis- ja korjausrakentaminen
Rakennussuunnittelu,
lupien hankinta, neuvonta ym.
Talkkaripalvelut
Kiinteistönhoito ja -huolto (esim.
pihojen ja asuntojen siivous)
Palvelusetelityöt

Karelia-ikkunoiden ja Päijänne-ovien myynti ja asennuspalvelu.

Kaikki työt tehdään kokonaispalveluna laadukkaasti ja ammattitaidolla.

Kilpailukykyiseen hintaan, tuntityönä tai urakalla!

SBuller Oy

PÄIJÄNNE-OVEL

Puh. 0400 205 168

seppo1.buller@pp.inet.fi

Toimisto entisissä

Kairan Rakennuksen tiloissa.

Sovi aika ja tule käymään!

KARELIA
IKKUNA

luotettava
kumppani

TUTUSTU TEOKSIINI:

Varjoista valoon

(kirjan saa myös e-kirjana)

Iloinen vuosikymmen

Talo

Jättiläinen

Reko, viimeiseen puuhun

Aamuruskon pojan lapsi

Karpalokyneleet

Hätätilan aikaan

**Sadantuhannen kilometrin
mies**

Rakastunut mittamies

Kirjojani on saatavana kirjakaupoista, netistä ja osoitteessa Talonpojantie 8 B 10 Yrittäjätalossa.

Ja tietysti myös minulta:

Puh. 0400 169 685 tai

veikkoilmari.raisanen@gmail.com

Veikko Räisänen

Mhy:ssä homma luistaa!

Tukijoukot pitää niin urheilijalla kuin metsäomistajalla olla kunnossa!

Metsäomistajalla asia hoituu oman metsänhoitoyhdistyksen jäsenyyden kautta.

Tutustu palveluihin osoitteessa www.mhy.fi

Onko metsäsuunnitelmasi ajantasalla?

Metsänomistajat
MHY KOILLISMAA

Taivalkosken toimisto

Talonpojantie 8 B 17, 93400 TAIVALKOSKI

0400 254 781 Teuvo Puolakanaho,

040 754 1086 Saku Paloniemi, 040 739 1325 Aila Mikkonen

etunimi.sukunimi@mhy.fi • www.mhy.fi

PERTTU HYVÄRINEN

Kun kotisi kaipaa uutta ilmettä

Meiltä löydät huonekalut kaikkiin huoneisiin.

Rakennus- ja sisustustarvikkeet, sähkötarvikkeet, työkalut, lukot, helat jne. sekä Masi lumenluontityökalut.

- Matot
- Maalit
- Tapetit
- Listatarvikkeet
- Kaakelit
- Laatat
- Valaisimet
- Runkosängyt ja moottorisängyt
- Keittiökaluusteet
- Kodinkoneet
- Pultit, mutterit ja yleisruuvit kiloittain

Meiltä saat asiantuntevaa ja ystävällistä palvelua.

TEKNOS

OKUN SALEKARHIN OY

TIKKURILA

VM-CARPET

UPO

Thomart

Miele

TEMPUR

TAIVALKOSKEN
HUONEKALU JA VÄRI OY

93400 TAIVALKOSKI ☎ 040 191 0913

huonekalu@vari.suomi.net • www.huonekalujavari.fi

VÄRISILMÄ

SÄHKÖTYÖT

OUSÄHKÖ OY

Kauppatie 21, 93400 TAIVALKOSKI

☎ 0400 261 927

• Elintarvikkeet
• Polttoaineet
• OnLine-veikkaus
• Posti
• Kotikuljetus

AVOINNA:
Ma-pe 9.00-18.00
La 9.00-14.00
Su 12.00-14.00

Tule Metsäbaarin karaokeiltaan laulamaan ja viihtymään lauantai-iltoisin!

VIDEOTYKKI, ei pääsymaksua

Uusia biisejä:
Lonkeron värinen taivas,
Hei Rakas, Kuin taivasiin,
Valkoinen ruusu,
Suomen muotoisen pilven alla

METSÄKYLÄN KYLÄKAUPPA

Riitun Puoti

Metsäkyläntie 317 A, 93590 VANHALA Puh. (08) 845 106, 0400 244 184

190 vuotta työtä maaseudun hyväksi

Onnistumme yhdessä

ProAgria Oulu
Oulun Maa- ja kotitalousnaiset
Oulun Kalatalouskeskus

proagriaoulu.fi
oulu.maajakotitalousnaiset.fi

Agria Oulu

MAA- JA KOTITALOUSNAISET OULU

KULJETUKSET JA MAANRAKENNUSPALVELUT TAIVALKOSKELLA

- hiekat
- sorat
- murskeet
- pihasepelit
- ruokamullat
- kasettikuljetukset
- pyöräkuormaajapalvelut
- kaivinkonepalvelut
- tela- ja pyöräalustaiset

MAANRAKENNUS

Vääräniemi Oy

Markku Vääräniemi • Puh. 0400 169 406

Frans Räisänen – Mannerheimin soturi

Frans Räisänen syntyi Tyrämäen Kalastajaan, nykyisin Rinne, 20.5.1909. Frans kasvoi kalaisan ja kauniin Tyräjärven ranta- malla nuorukaiseksi kaik- kien talontöitä tehden. Ja vaikka Tyrämäkeläisiä sa- notaankin tavattoman va- rakkaksi, niin Frans teki myös metsä- ja uittotöitä palkan edestä.

Vakinaisen palvelukseen Frans määrättiin WR:n, eli Wiipurin Rykmenttiin 31.8.1929. Sotilas- valan Frans on vannonut 4.10.1929 ja vapaus armei- jan harmaista koitti vuo- den palveluksen jälkeen 30.8.1930 ja hänestä oli kouluttu Karjalassa pika- kivääriampuja. Rauhan- töitä ei myöskään Frans saanut suorittaa vaimonsa Tyräjärven Lehdon talos- ta ottamansa vaimon Hil-

jan, os. Lesonen, rinnalla uuden vuosikymmenen loppuun asti, vaan kutsu kävi ylimääräisiin sotahar- joituksiin.

Frans puki armeijan har- maat ylleen 14.10.1939 ja joukko-osasto oli JR 25, ja myöhemmin tarkemmin 3/I/JR 25, eli kolmas kom- pania, ensimmäinen patal- joona ja Jääkäriyrykmentti 25. Ensimmäinen pataljo- na muodostettiin Taival- kosken ja Pudasjärven mie- histä ja sitä komensi majuri Väinö Veijola. JR 25 toinen pataljoona muodostettiin Kärämäen ja Pulkkilan miehistä komentajanaan kapteeni Aarne Taube (kaatui 8.12.1939). Kolmas pataljoona koottiin Pih- tiputaan, Reisjärven ja Kinnulan miehistä komen- tajaan kapteeni Solmu Salonmies. JR 25 oli 9.

divisioonan reservijouk- ko-osasto, jota komensi everstiluutnantti Aksel Vuokko.

Fransin joukko-osas- to koottiin kotipitäjässä ja se oli valmis siirty- mään Ouluun 20.10.1939, jossa JR 25 harjoitteli 21.10.–4.12.1939, josta se siirrettiin Kuhmon rinta- malle rautateitse ja perillä se oli 6.12.1939. Sotaa kesti 13.3.1940 asti ja Kuhmon rintamaan ankarien taiste- lujen jälkeen Frans Räisä- nen on vapautettu sotapal- veluksesta 17.4.1940.

Fransin pituus on ollut 174 senttimetriä ja paino 74 kiloa, takin koko 52, lakki 57 kokoa ja saappaan nu- mero 45, mikä ihmetyttää kovasti, mutta jos tuolloin on ollut käytössä eri ko- koskaala kuin nykyään. Tai

Saijan Lomakartano
Päätalon maisemissa

Majoitu

hirsihuoneistossa, -mökissä tai lasikattoisessa revontulikodassa kauniin Jokijärven rannalla.

Ruokaile

Kokkimme valmistavat herkullista lähiruokaa. Tilauksesta. Ympäri vuoden. Lähiruokaillallinen 8.-9.7.2022

Vuokraa

kanootit, kajakit, fatbike pyörät sekä SUP-laumat paikan päältä tai netistä saija.fi

Osallistu

luontoaktiviteetteihin, joko opastettuna tai omatoimisesti. Kesällä voit meloa, kalastaa, pyöräillä ja vaeltaa. Talvella järjestämme koiravaljakko- ja moottorikelkkaretkiä sekä opastettuja fatbike-, hiihto- ja lumikenkäretkiä.

Saija Oy Saijantie 8, 93400 Taivalkoski
Puh. 08-847 511, info@saija.fi, www.saija.fi

saijalodge

Tällaisen mitalin
Frans Räisänen
on saanut syksyllä 1940.

sitten rättiväapeli on tehnyt Fransille kiusaa. Frans on ollut vankka mies, sillä hänen rintakehän ympäröimittansa on 90 senttimetriä. Kaikilla sotilaila kaulassa kannettavan, ja taitettavan tuntelevyn numero on hänellä ollut 681084.

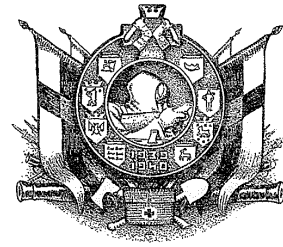
Frans Räisänen on osallistunut myös jatkosotaan ja haavoittunut 29.8.1941 20 kilometriä Kiestingistä itään käydyissä taisteluissa. Korpraaliksi hänet on ylennetty 25.6.1945 ja Frans Räisänen on kuollut 7.4.1947 vain 37-vuotiaana.

Mannerheimin nimellä varmennetun KUNNIA – ISÄNMAA päiväskyn myötä Frans Räisänen on saanut muistoksi sotatietään vuoden 1939–1940 Talvisodan muistomitalin

miekoilla ja soljella. Juuri ja demokraattisessa Suomessa. Tästä urotyöstä me emme voi heitä koskaan kylkiksi kiittää.

Veikko Räisänen
pt, jkk

KUNNIA

ISÄNMAA

Suomen armeijan sotilaat!

Te ette tahtoneet sotaa, Te rakastitte rauhaa, työtä ja kehitystä, mutta Teidät pakotettiin taisteluun, jossa teitte suurtöitä, tekoja, jotka vuosisatoja tulevat loistamaan historian lehdillä.

Olen taistellut monilla tantereilla, mutta en ole vielä nähnyt vertaisianne sotureita. Olen ylpeä Teistä kuin olisitte omia lapsiani, yhtä ylpeä tunturien miehestä Pohjolassa kuin Pohjanmaan lakeuksien, Karjalan metsien, Savon kumpujen, Hämeen ja Satakunnan viljavien vainoiden, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen lauhjojen lehtojen pojista. Olen yhtä ylpeä uhrista, jonka tarjosi tehdastyöllinen ja köyhän majan poika samalla kuin varakkaampi.

Kiitän Suomen kunnialkkaan armeijan kaikkia aselajeja, jotka jalossa kilpailussa suorittivat sankaritekoja sodan ensi päivästä saakka. Kiitän rohkeudesta, millä armeija kävi päin moninkerroin ylivoimaista, osittain tuntemattominkin aseiden varustettua vihollista, ja sitkeydestä, millä se pureutui kotimaan kamaran jokaiseen askelmittaan.

Ilolla ja ylpeydellä ajattelen Suomen lottia ja heidän osuuttaan sodassa – heidän uhrimieltyään ja uupumatonta työtään eri aloilla, mikä vapautti tuhansia miehiä tulinjoille. Muistan samoin muut lukemattomat, isänmaan asian omakseen ottaneet naiset.

Kunniapaikalla seisovat myös sodan ankarana aikana ne tuhannet työläiset, jotka ilmahyökkäystenkin aikana usein vapaaehtoisesti tekivät työtä koneitensa ääressä valmistuen armeijalle sen tarpeita, sekä ne, jotka herpaantumatta vihollisen tullessa työskentelivät aseiden varustamisessa. Ilolla totesin, että yksimielinen kansamme tahtoi kaikessa tukea armeijan taistelua.

Urhoollisten sotilaittemme puolustaessa rajojamme oli ylivoimaisiin ponnistuksiin hankittava sitä mitä puuttui, oli rakennettava puolustuslinjoja, joita ei ollut, oli koetettava saada apua, jota ei tullut. Oli hankittava aseita ja varusteita aikana, jolloin kaikki maat kuumeisesti varustautuivat maailman yli vyöryvää myrskyä vastaan. Teidän sankaritonne, sotilaat, herättivät ihailua yli maiden, mutta kolme ja puoli kuukautta kestäneen sodan jälkeen olimme edelleen melkein yksin. Te saitte taistelussa öin ja päivin, ilman vaihdon mahdollisuutta, ruumiilliset ja henkiset voimanne rajattomiin asti ponnistaen ottaa vastaan yhä uusien vihollisvoimien hyökkäykset, mutta kuitenkin armeijamme selvi sodan päättyessä voittamattomana hirveitä tappioita kärsineen, vaikka silti vahvistuneen vihollisen edessä. Kotirintammekkaan, missä lukemattomat ilmahyökkäykset levivät kuolemaa ja kauhua naisten ja lapsien keskuuteen, ei hetkeäkään horjunut. Kansamme kesti koettelemuksensa rautaisella tahdolla.

Kiitän sankareina kaatuneiden äitejä ja isäi, kiitän jokaista tulinjojen taistelijaa ja kotirintamalla toimintaa.

Isänmaan nimessä ja Puolustusvoimain Ylipäällikkönä
annan Teille,

Sotamies Frans Räisänen

5.25.1909, Jaivalkoski

sodan 1939-1940 muistomitalin miekoilla ja soljella:

- Kainuu -

Päämajassa v. 1940.

Sotamarsalkka

Mannerheim

Frans Räisänen on kunniakirjansa ansainnut.

MONITOIMILAITTEET • TIETOKONEET • KASSAKONEET
TOIMISTOTARVIKKEET • KALUSTEET • HUOLTO

Meiltä kaikki Telian
palvelut ja tuotteet:
puhelinliittymät,
kiinteät ja liikkuvat
laajakaistaliittymät sekä
kaapeli tv-liittymät.

KAIRAN
KXP X-PARTNER OY

Jatatie 2, 93600 KUUSAMO
Puh. (08) 851 2571, myynti@kxp.fi
Palvelemme ma-pe klo 8.00-17.00

AUTOJEN HUOLLOT JA KORJAUKSET

AUTOHUOLTO
J. KIVELÄ

Työn
vastaanotto
040 172 7900

Kiskotie 2, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 1727 900, autojuki@gmail.com

TIITOIMISTO
komerco
TAIVALKOSKI - POSIO - KUUSAMO

Auktorisoitu
Taloushallintoliiton jäsen
TALOUSVERKKO

Puhelin 020 7780 450
Kauppatie 13, 93400 Taivalkoski | Riihipolku 1, 97900 Posio | Jatatie 2, 93600 Kuusamo
toimisto@komerco.fi | www.komerco.fi

MONIPUOLISET KULJETUSPALVELUT
TAIVALKOSKELLA

Lavetti-, erikois- ja vaihtolava-
kuljetukset, nosturityöt,
nostokorityöt ja haketuspalvelut

Kuljetus Lohilahti Oy
Puh. 040 5318 967

**S-LAINALLA RAHOITAT ISOMMAT
JA PIENEMMÄT HANKINNAT.**

Hae S-Lainaa osoitteessa s-pankki.fi/s-laina.

S-Pankki
S-PANKKI.FI

**Rakentaminen
Kiinteistöhuolto
Siivouspalvelu
Viherrakentaminen**

Talonpojantie 2, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 044 241 7907, palvelu@pesiola.fi

- Laadukkaat kesäkukat
- Tuoreet jääsalaatit ja ruukkuyrtit
- Puutarhatarvikkeet, siemenet, lannoitteet
- Monivuotiset perennat sekä koriste- ja marjapensaat
- Pihasuunnittelu
- Viherrakentaminen
- Pihojen ylläpito ja hoitotyöt

Ota yhteyttä ja kysy lisää!

Pesiolantie 21, 93400 Taivalkoski, Puh. 0400 518 080
puutarha@pesiola.fi www.pesiolanpuutarha.fi

@pesiolarpuutarha @pesiola

4H-PUOTI

Paikalliset käsityöt

Askastelu-
tarvikkeet

Poronsarvia
verkkokaupasta

www.4hpuoti.com

**4H TAIVALKOSKEN
4H-YHDISTYS**

Ketuntie 2 L 9, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 0400 130 284 tai 040 704 8483

Taivalkosken Isonkummun maa- ja kotitalousseura

Isonkummun Maa- ja kotitalousseura on perustettu 4. päivänä helmikuuta 1962 Iida ja Toivo Latvalahdon talossa, eli Kalle Päätalon kirjoista tutussa Pihlajakummun talossa. Seuraa oli perustamassa kotitalousneuvoja Maija Partanen, sekä 20 tulevaa maatalousnaista. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Lilja Nevala, varapuheenjohtajaksi Inkeri Moilanen ja sihteeriksi Irja Remes.

Seura on lähtenyt pyörimään heti perustamisestaan vilkkaasti ja aktiivisia jäseniä on ollut runsaasti. Toimintaan on kuulunut myyjäisiä, kilpailuja, erilaisia kursseja, arpajaisia, opintokerhoja kotitaloudesta ja myös tupailtoja on pidetty ja retkeily lä-

hikunnissa järjestetyissä aiheeseen kuuluvissa näyttelyissä mm. Pudasjärven Maatalousnäyttelyssä 1970.

Alkuaikoina seura on hankkinut tarvittavaa kalustoa mm. pannuja, kattiloita, kangaspuut, ompelukoneen, erilaisia astiastoja, puutarhaviljelyyn tarvittavia työkaluja, lankoja ja kaikkea muuta mitä myös normaaliin kotitalouteen kuuluu. Osaston jäsenmaksu on ollut hyvin edullinen, vain 50 penniä vuodessa. Astiastoja on vuokrattu osaston jäsenille 5 markalla ja ulkopuolisille 10 markalla. Selvimän kuvan osastosta ja sen toiminnasta saa seuraavasta kokouspöytäkirjasta ja toimintakertomuksesta.

Tässä kuvassa vietetään osaston 30-vuotisjuhlaa seurakunnan leirikeskuksesta kesällä 1992. Eturivi vas. Reeta Tyni, Rauni Hietala, Betty Nissinen. Ylhäällä vas. Helvi Parviainen, Kirsti Tihinen, Martta Savelius, Pirke Härkönen, Helena Kajjala, Liisa Härkönen, Elsa Kinnunen. Edessä Marjatta Puolakanaho, Tarja Tyni ja Raija Remes.

”Isonkummun Maatalousnaisten johtokunnan kokous pidetty 25.1.1966 Osmo Polojärven talossa. Läsnä oli 6 henkeä.

1 §

Johtokunnasta oli paikalla 6 henkeä, joten kokous katsottiin päätösvaltaiseksi.

2 §

Kokouksessa suunniteltiin edellisen vuoden toimintasuunnitelmaa ja valmisteltiin vuosikokousasioita.

3 §

Koska ei ollut tehty vuosikertomusta, niin ei voitu tehdä vuosisuunnitelmaa.

4 §

Kokous päätti ryhtyä toimimaan Talousseuran kehottamana syöpäsairauksia varten keräyksiin ja toimia kykyjensä mukaan asian hyväksi.

5 §

Johtokunnan kokous päätti valita vuodeksi 1966 puheenjohtajaksi entinen (Lilja Nevala) ja sihteeriksi Irja Remeksen.

6 §

Kokouksessa päätettiin tilata puheenjohtajalle ja sihteerille yhteisesti Maatalousnaisten -lehti osaston varoilla.

7 §

Kokouksessa oli puhetta ”Saunavaruste” -kilpailusta, joka jäi suunnittelun varaan, otetaanko osaa vai ei. Tämän jälkeen kokous katsottiin päättyneeksi.”

Kun johtokunta oli kaipaillut toimintasuunnitelmaa vuoden 1964 kokouksessaan, niin vuonna 1965 sellainen oli ilmeisesti tehty.

”Isonkummun maatalousnaistosaston toimintakertomus vuodelta 1965.

Kuluva vuosi oli sääolosuhteiltaan tavattoman epäedullinen. Kevät oli kylmä ja kuiva, samoin kuin kesä sateinen ja myöskin kylmä. Vuodentulon kannalta vuosi ei ollut ollenkaan suotuisa. Kylmyydestä ja Auringon puutteesta kärsivät kaikki kasvit, juurekset jäivät pieniksi ja marjat kypsyivät hitaasti.

Naisosaston toiminta oli kohtalaisen vilkasta. Ompeluiltoja pidettiin talvisaikaan 17 kertaa ja näissä oli 137 kävijää yhteensä. Johtokunta kokoontui 2 kertaa. Vuosikokous pidettiin 16. helmikuuta Iida ja Toivo Latvalahdon talossa, jossa nähtiin havaintoesityksenä kasvissalaatin valmistus kotitalousneuvoja Enni Tuomivaaran pitämänä. Elokuussa osaston jäseniä keräysi jälleen kurssin merkeissä Lilja Nevalan taloon, jossa kotitalousneuvoja antoi ohjeita marjojen säilönnästä ja umpioinnista.

Opintokerhotoiminta pääsi myös alkuun syksyn kuluessa Valio Parviaisen talossa ja sai nimekseen Kapustakerho. Karjalousneuvoja Kyllikki Sipola on esitelmöinyt alansa

Puunkorjuupalvelut • Voimalinjarakennus

Lavettikuljetukset • Kaivin- ja telakoneet

HEAVY RAKENNE OY

Metsäkyläntie 39 C
93400 TAIVALKOSKI

heavyrakenneoy@luukku.com

Puh. 040 585 4935 Kari
040 735 9247 Antti

Tässä Isonkummun tyttöjä retkellä Kylmäluomalla. Vas. Anneli Pesälä ja Inkeri Moilanen. Edessä Betty Nissinen, Rauni Hietala ja kolme tunnistamatonta.

asioista 3 kertaa vuoden aikana. Huoneaskareista ja liinavaatteista ovat esitelmöineet kotitalousneuvoja ja kerhoneuvoja. Osaston toiminnasta mainittakoon myös aluekokous, joka oli Sirniövaaralla ja johon edustajamme osallistui. Vuositoiminnan päätteenä mainittakoon pikkujoulu joulupukkeineen. Tilaisuus pidettiin Tuomas Nissisen talossa.

Ja kaiken tämän toiminnan tuloksena osasto on saanut kartutettua pääomaansa: tupailtojen kahvikesteistä 63.81 mk, arpatoiminnalla 63.70 mk, kangaspuilla 7.00 mk, kahvikalustolla 2.00 mk, siemenharalla 9.95 mk, jäsenmaksuilla 6.50 mk ja korkotuloilla 4.19 mk, yhteensä 157.15 mk. Vuotuisia menoja olivat edustuskulut 20.00 mk, puhelinmaksut 1.04 mk ja Parviaiselle piparkakuista 2.70 mk, yhteensä 23.74 mk.

Vuoden aikana jäänyt puhtaaksi tuloksi 137.90 mk, jotka on talletettu Kansallis-Osake-Pankkiin erisuuruusina erinä 135.70 mk. Loput ovat myöhästyneitten maksujen takia jääneet käteiskassaksi, joka on 2.20 mk. Näistä edellä mainituista tuloista ja menoista on tehty vuosikertomus 2 kap-

paleena, joista toinen on lähetetty Talousseuraan ja toinen on osaston arkistossa. 14.2.1966 osaston toimintasuunnitelman laati allekirjoittanut Irja Remes.”

Maaltamuutto Etelä-Suomeen ja Ruotsiin alkoi näkyä seuran toiminnassa väen runsaana vähenemisenä melkein heti perustamisvuoden jälkeen 1960–1970-lukujen taitteessa. Tuolloin Isokumpu ja muutkin Jokijärventienvarren kylät tyhjenivät nuorisosta, mutta kuitenkin 1990-luvun alussa aktiivisia jäseniä oli 17 ja osasto toimi suhteellisen vireästi.

Uusi vuosituhat on kuitenkin ajanut kaikki tällaiset pienet, aikanaan niin tärkeät toiminnot alas. Maaseudulla ei ole enää nuorisoa, vaan vanhoja

ihmisiä, jotka kököttävät pirteissään ja koettavat säilyttää toimintakykynsä mahdollisimman kauan. Tavoitteena kunnostaan huolta pitävillä on elää omassa, rakkaassa kotipiirissä niin kauan kuin mahdollista. Hyvin monen toive on kuolla seisovilta jaloiltaan ennen kuin rahanahneet ”hoitokodit” pääsevät syöttämään tainnuttavia pillereitä pään ja mahan täyteen.

Korona-aika on kaikessa kauheudessaan antamassa kuitenkin pienen toivonkipinän Suomen maaseudulle, kun moni on huomannut, että täällä luonnonhelmassa voi tehdä työtä ja elää.

Ja elää hyvin.

Veikko Räisänen
pt, jkk

Martta leipomassa

Verkkokauppa avattu!

Jalavan Kauppa JA PIRTTI-KAHVILA
Puh. (08) 841 005
jalavankauppa.fi

KOILLISMAAN Kunto Piste

Karhantie 3 B 1
93400 Taivalkoski
kuntopiste@gmail.com
www.koillismaankuntopiste.fi

Ulpu 040 823 5617
Tiina 040 564 1709
Anne 040 564 1984

KIINTEISTÖNVÄLITYSTÄ POSIOLLA ja TAIVALKOSKELLA

LKV-POSIO

Susanna Kylmäluoma, p. 040 1780 140
www.lkvposio.fi • susanna.kylmaluoma@lkvposio.fi

Urheiluhieroja Ritu

Ritva Räisänen
Puh. 050 5427 889

Ilmastointipalvelut, nuohouspalvelut, savuhormien korjaus

Nuohous & ilmastointi KARJALAINEN

Puh. 040 825 9465
nuohouskarjalainen.fi

OMA NUOHOOJA

RASKAAN TEOLLISUUDEN SUUNNITTELU- JA KUNNOSSAPITOPALVELUT

Suunnittelu Koneistus Levytyöt Huolto / kunnossapito Teräksket

LAITESUUNNITTELU SAVELIUS OY

Resinatie 3, 93400 TAIVALKOSKI
Hannu Savelius 0400 151 304
laitesuunnittelu.savelius@co.inet.fi

K Market
OMAN KYLÄN KAUPPA

TAIVALTORI

Talonpojantie 1, Taivalkoski, puh. 045 848 3755
Palvelemme: Ma-pe 8-21, La 8-21, Su 11-21
www.k-ruoka.fi/kauppa/K-market-Taivaltori

HUOLTO JA KORJAUSTYÖT NYKYAIKAISILLA KORJAUSLAITTEILLA
VAKUUTUSYHTIÖIDEN HYVÄKSYMÄ AUTOKOLARIKORJAAMO

MAALAUSTYÖT AMMATTITAITOILLA
NYKYAIKAINEN AUTOKORJAAMO

Koillismaan Autopalvelu

Haaraniementie 1, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 632 9641, Jari Huttu 0400 917 425
jari@koillismaanautopalvelu.fi, www.koillismaanautopalvelu.fi

Huoltaa se!
AUTOFIT

RAHTIKULJETUKSIA KOILLISMAALLA

MEP KULJETUS

Puh. 0400 219 435 Jaakko Partanen
jaakko.partanen@mepkuljetus.fi

PUKEUTUMISEN ERIKOISLIIKE KAIKEN IKÄISILLE

- ASUSTEET
- KENGÄT
- LELUT JA PELIT
- TULIAISET

KIRPPIS

Vuodesta 1989

Tule ja löydä HYVÄT TULIAISET JA LAHJAIDEAT meiltä!

pikkupeukko
AIKUISILLE JA LAPSILLE

Kauppatie 19-21
93400 TAIVALKOSKI
Sari 040 552 2254

ZE-ZE metsola ICEBERG LEVI'S Mayoral rieber adidas Diadora HICCA reima

Muotia Laatua Hyvää palvelua

AITOVAATE

Kirkkotie 1, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. (08) 842 620

Elämänlanka Oy

Kukka- ja Hautauspalvelut

Talonpojantie 8 B 16, 93400 TAIVALKOSKI,
Puh. 044 980 5903,
NOUTOKAAPPI palvelee joka päivä 7-22.

Kelantie 2, 93600 KUUSAMO,
Puh. 08 852 1294

KIRJANPITO- JA TILIPALVELUT

Pirjo Jylkäs

Kauppatie 19-21, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 707 3500
E-mail: pirjo.jylkas@pp.inet.fi

**KOILLISMAAN
KUNTONEVA**

FYSIOTERAPIA JA HIERONTA

Kauppatie 19-21, Taivalkoski
KUNTOSALI, Ouluntie 1
Puh. 040 931 6167

Meidät löydät Facebookista: Kuntoneva, Taivalkoski

Tuijan hoidossa

Saimme vuosia sitten joululeiriläisten kanssa viettää Tuija Karjalaisen kodin pihapiirissä Iso-kummussa ikimuistoisen tuokion hevosten seurassa. Nautimme rekirekistä ja hevosten tuomasta tunnelmasta. Talliin oli laitettu joulutunnelmaa lyhdyillä, koristeilla ja ullaolta hypäsi tarinoimaan tallitonttukin. Tuija oli ystävänsä kanssa järjestänyt meille tämän tapahtuman.

Nyt kun joululeiriläiset ovat jo kasvaneet isoiksi ja Tuija hoitaa kotitilaansa, on aika kysyä mitä kuuluu. Vieläkö ovat hevoset yhtä tärkeitä kuten oli 10-vuotiaalle Tuijalle kun isä hänelle ensimmäisen hevosen osti. Kyllä ne ovat tärkeitä, ravihevoset ovat kuuluneet hänen elämäänsä siitä alkaen, kuten koiratkin jotka minua tervehtivät ystävällisesti saapuessani pihaan.

Tuijan seurana hevonen Battle Ship ja koirat Helmi ja Riitu.

Kuva Merja Korhonen

Mutta kun Tuija haluaa huolehtia myös ihmisten hyvinvoinnista, niin hän perusti yrityksen vuonna 2017.

Koulutus ja tulevaisuus

Hevosharrastus tarvitsi koulutusta ja ravivalmennuksen ammattitutkinto toteutui v. 1998. Vuosien aikana monet lyhytkurssit suoritettuaan hän perehtyi myös hevosten hermotahtierontaan. Kouluttautuminen ihmisten hoitoon tuli mukaan ja koulutukset jatkuvatkin nykyään verkon kautta.

Kuluneet vuodet ovat olleet kysymyksiä herättäviä. Huoli on suuri ja yrittäjille tosi haastava, antaako tällainen ”kansanlääkinnällinen” työ toimeentulon. Työtähän tehdään myös kodin ulkopuolella ja harvaanasutulla alueella on

OSTAMME ELÄMÄNTYÖTÄ

Oletko myymässä metsää? Toisille metsänomistus on rakas harrastus ja toisille elämäntyö. Meille perhe, luottamuksellisuus ja pohjoiset juuret ovat kaikki kaikessa. Ota yhteys lähimpään Pölkyn hankintaesimieheen ja solmi sekä sinua että metsäsi hyödyttävä kumppanuussuhde, joka kestää läpi elämän.

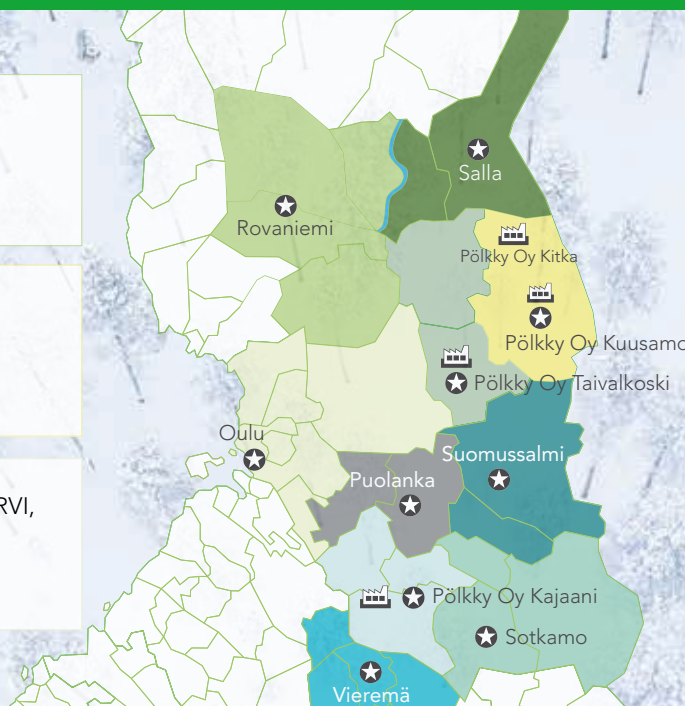
KEMIJÄRVI (LÄNTINEN),
RANUA, ROVANIEMI
Juuso Karjalainen
juuso.karjalainen@polkky.fi
044 413 3604

KUUSAMO
Aki Huttu
aki.huttu@polkky.fi
040 678 7064

HAUKIPUDAS, II, KIIMINKI,
MUHOS, OULU, PUDASJÄRVI,
YLI-II, YLIKIIMINKI
Vilho Koivisto
vilho.koivisto@polkky.fi
040 167 8961

KEMIJÄRVI (ITÄINEN),
SALLA
Essi Särkelä
essi.sarkela@polkky.fi
044 413 3146

POSIO,
TAIVALKOSKI
Esa Polojarvi
esa.polojarvi@polkky.fi
040 670 9003

MYYTKÖ METSÄÄ? OTA YHTEYTTÄ!
Kaikki puunostajamme näet osoitteesta
www.polkky.fi (Puunhankinta > Myy Metsää).
Jätä yhteydenottopyyntö verkossa, lähetä sähköpostia tai ota yhteyttä puhelimitse.

auto oltava vaikka kulke-
minen kuinka kallistuu.

Reissussa ja kotona

Usein aamulla pakataan auto ja lähdetään työmatkalle. Kohteena voi olla lähipitäjässä oleva koti tai mökki jonne ovat kerääntyneet naapurit yhteiseen hoitopäivään. Vuorotellen Tuijan puheille saapuen keskustellaan vaivat ja vastukset, hyvinvoinnit ja ruokajutut ja sitten päätetään hoidoista. Voisiko sopia vaikka perinteinen hieronta, kuumakivihoito, yrttiniythyieronta, kuppaukset vai tarvitaanko jotain muuta erityistä. Kiirettä ei ole, tänään asiakasyväille tarjotaan kaikenkattavaa hyvinvointia. Hoidon jälkeen jatkuu yhdessäolo ruokailun ja kahvitte-
lun merkeissä. Kesäinen päivähoidoinen voi päättyä saunomiseen ja uintiin.

Kotikäyntien lisäksi hänellä on vastaanottohuone omassa kodissaan jonne tullaan hoidettavaksi.

Työ on vaihtelevaa, jokainen päivä on erilainen ja haastavaan tilanteeseen on hypättävä hetkittäin.

Yrttiniyhtejä ja kupparin työkaluja.
Kuva Merja Korhonen

Eläinten hoito

Eläimille halutaan antaa luonnonmukaista hoitoa eläinlääkinnän lisäksi ja siihen haasteeseen Tuija mielellään vastaa. Esim. lihaskalvohieronta tukee eläintenkin hyvinvointia. Lääkkeetön vanha hoitomuoto, iilimadot, sopivat koirille ja hevosille tulehdusten hoitoon. Iilimadoilla on syljessään lääkeainetta ja samalla kun ne imevät tulehtunutta verta pois niin paineen tunne hellittää. Se auttaa heti ja pätee myös ihmisiin. Koirille iilimadon laito onkin ohjelmanumero sinänsä, kun potilaan asettaminen hoitoa varten vaatii joskus kaksikin ihmistä. Hoidon aikana koira kuitenkin rauhoittuu. Tuijan tilaamat iilimadot

tulevat Liettuasta ja hän toimittaa niitä tarvittaessa eteenkinpäin.

Tuija kertoilee, että luonnonmukaiseen hoitoon kuuluvat myös villiyrtit joita käytetään usein kuuriluontoisena hoitona esim. hevosille. Kerääminen omasta lähiympäristöstä onnistuu koska niitä löytyy runsaasti ja ovat tautusti saasteettomia. Yrttiniythyierontoihin ihmisille tarvitaan kuivattuina esim. siankärsämöä, nokkosta, horsmaa, minttua, piharatamaa, mesiangervoa ja kuusenkerkkiä. Talvivalkosipulit ja perunat kasvatetaan oman kodin tarpeisiin.

Kahvitte-
lun pöydän äärellä on ohi koirien seurattessa valppaa-

na keskusteluamme. Jään muistamaan yrittäjää, jonka työpaikka on harrastuksen ja kodin vieressä. Tätä Tuija haluaa tarjota, sisäinen palo palvella ihmisiä ja eläimiä. Niiden läsnäolo hoitaa ihmistä syvästi ja tunne on aina molemminpuolinen. Eläinten ystävänä hän ottaa myös vieraita koiria hoitoon isäntäväen lomailun ajaksi.

Omasta jaksamisesta on pidettävä huolta, siihen tepsii iilimadot, akupunktio ja ne ihanat eläimet.

Tämä on hänen juttunsa.

Raija Karjalainen

Ismo Ansala
Edustaja
040 705 2940

**Suomen
TEOLLISUUSTYÖKALUT OY**

Puh 0207 30 3000
idg-tools.com

Tuomo Vääräniemi
Edustaja
040 586 3389

Suomen Teollisuusvaate Oy

Puh 0207 30 3003
teollisuusvaate.fi

rätinki

YRITYKSESI KOKOINEN TILITOIMISTO

Koillismaan Rätinki Oy
Talonspojantie 8 B 12, 93400 Taivalkoski
Puh. 050 4414 623, www.ratinki.fi

MJ Härkönen Oy

Puh. 040 733 6390, 0400 386 597
matti.harkonen@hotmail.fi

Kahvila Lounas A la carte

Lounas
Ma - Pe 10.30 - 15.00
La - Su 11.00 - 15.00

A la carte
Ma - Pe 10.30 - 20.30
La - Su 11.00 - 20.30

Lounaslistat www.hotelliherkko.com

Kosken Toppari

Ouluntie 1, 93400 TAIVALKOSKI
Avoinna: Ma-La 8-21, Su 10-21

HOTELLI HERKKO

Taivalvaarantie 2 | 93400 Taivalkoski | 08 7171 700
www.hotelliherkko.com

Kesäravintola WANHA MYLLY

Hujakkaa ja huilinkia koko perheelle

Taivalvaara

www.taivalvaara.fi

Paula-myrskyn tuhoja

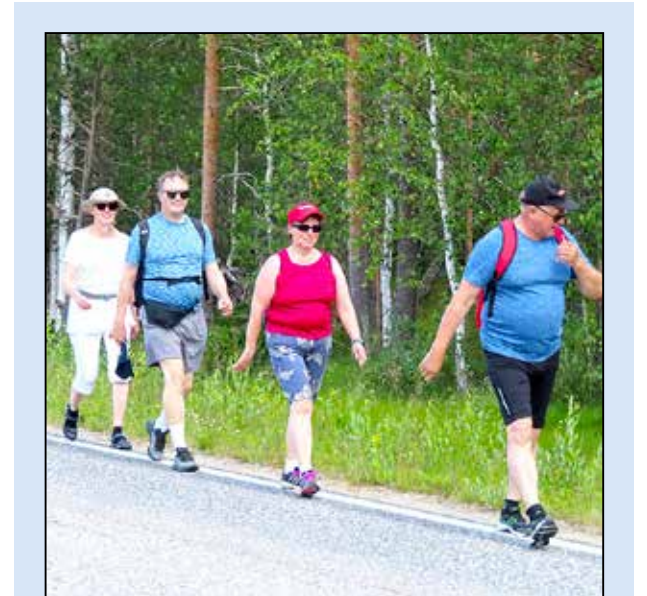
Paula-myrskyn puiden siirtoa Kirkkosaaresta

Paula-myrskyn tuhoja

Kirkkosaaren myrskyn tuhoja

Liikuntahaaste:
Tervetuloa päätaloviikolla "RIITUN MARSII"
-tapahtumaan. Lähtö Kallioniemestä
Maaottelumarssia 1941 muistellen "marsitaan"
Kallioniemestä Tyrämälle ja takaisin.

Avioliittosimulaattori

Tyrämäen museon puupuntarin katselua

Kuvan kosketus näyttely

Kuvan kosketus näyttely

Vitikkolaisten kirjeitä 1940-luvulta

Fanny Lohilahden arkistosta Väliperästä löytyi kirjeitä vuosilta 1943–47. Kirjoittajina olivat hänen äitinsä Anna Karjalainen, 1890–1961, ja Fannyn veli Jalo, 1921–2015. Päävaaran Vitikossa asuvaan perheeseen kuuluivat heidän lisäksi Aukusti-isä, 1891–1963, Martta, Edvin ja Auku. Aukusti oli ikänsä perusteella kotijoukoissa. Nuoremmat sisarukset Martta, Edvin ja Auku olivat kotitöillä. Vanhin poika Jalo oli 1941–44 rintamalla ja Fanny kävi SPR:n apusarkurssin ollen sit-

ten työssä sairaaloissa ja sotatoimialueella. Sodan jälkeen hän oli töissä Taivalkosken kulkutautisairaalassa.

Eräässä kirjeessä sodan jälkeen Anna-äiti pyytää Ylitornion kansanopistola olevaa Fannya käymään ostoksilla Ruotsin puolella. Anna lähettää myös Amerikasta saatuja taaloja ostoksia varten ja naapureittenkin taalat haluttiin muuttaa tavaroiksi Ruotsin puolelta Fannyn avulla.

Tekstit kokosi
Raija Karjalainen

Jokijärven Päävaaran maisemaa, oikealla Kunnaan talot ja takana Vitikko.

Täältä kotoa toukokuun 2, 1943

Kirjees sain ja terveennä täällä ollaan ja peltotyöt on muuten tehty vain perunan pano jääpi helluntain pyhän jälkeen ja ensi viikolla päästetään lehmät mehtään.

Alkaa nuo rehutki loppua vain hyvä että on päästy tänneki asti.

Nythän tuo on hyvä ilma, mennän pyhänä sato lunta.

Vehkalassa on helluntain pyhänä seurat, Heikki pitää.

Ja emme ole saaneet niitä lankoja, Aholan kaupassa ei ole ja on käyty kirkolla eikä mitään vaatetta ole saatu. Auku käypi huomenna kirkolla jos olisivat sattuneet saamaan.

Et sinä ole kirjoittanu mitään siitä ruokatouhusta. No niin, on kalaaki saatu, säynäjiä melkein yksi astia ja särkiä yksi kerta vasta. Isä ja Etvi lähti Jussin kans yhdessä ja ovat joella yötä.

Saanetko kirjottamisesta selvää kun käet on kohmeessa, tuln kalan perkuusta kun Auku toi Raatelammilta niitä.

Istun tässä köökissä ja katon kun on Myllylampi aivan tyyni.

Martta meni jo puotiin ja tuntuupa rupeavan nukkuttamaan. Jalo on nyt kotona ja pojat meni Kunnaalle.

Vehkamuori käski kirjottaa paljon terveisiä. Kirjoita joskus, pistän tähän vähän postirahaa.

Täällä 3.5.43

Sisko hyvä!

Saapukoon luokses tämä pieni viesti täältä meidän poppoosta.

Hyvin olen voinu ja samaa toivon sinulle ja muillekin. Minäkin olin Pääsäisen aikaan kotona. Hyvin siellä voivat kaikin puolin. Siellä vain oli kauhean kova talvi vielä silloin. Luntakin oli vielä metrimääriä.

Minäkin kävin kirkolla muka juhlilla vain ne oli niin hiljaiset kuten ehkä ymmärrätkin. Siellä ei ollut paljon muita kun ne rippikoululaiset. Etvihän oli nyt päästökoulussa joten ei meilläkään ole koulun käymätä kuin se kuopus, taikka oikein nimeltään Auku.

Minä ajattelin silloin kun lähin lomalle että minä käyn perunan siemenet nostamassa vain ne oli jo nostettu niin eipäs minulla tullu paljon muutakaan, sillä se oli se loma niin lyhyt vai 9 vuorokautta. Kylä oli silloin se kulku niin huonoa että aivan melkein mahotonta. Tuntui kun menin täältä kaupungin musta ja tanhualta että se ei ensin kulu aikakaan, siellä oli niin hiljaista. Näytti kirkollakin että se on niin harvaan asuttua ja kirkkokin vaikutti niin pieneltä sen rinnalla mitä täällä on.

Minä olen jälleen siinä sauna porukassa ja olenkin päässyt vakituiseksi siihen.

Minulla oli kirjoitus jo aiemmin sinulle vain en ole oikein joutanu. Vappukin se on taas menny taaksepäin. Täällä oli kaupungissa vappu juhlat, ja ilmeikin oli silloin aika kaunis. Kuinkas siellä on ja kesän tulo edistyny? Enpäs osaa enää tähän paljon mitään panna joten lopetan. Voi hyvin ja hauskaa varhais kesää. Terveiset täältä kavereiltani sinne tytöille ja samoin itseltäni.

Terveisin Jalo

7.6.44

Tervehdys täältä kotoa

Nyt on perjantai ilta ja poutailma vain on tuuli kolkko ja tänä päivänä kävivät ensikertaa lehtimetässä. Ja terveinä ollaan. Tuli sinulta Etville kirje vain nyt Etvi kirjottaa Jalolle niin ei jouta sinulle kirjoittamaan niin minä rupesin. Isä lähtee aamulla kirkolle ja se viepi kirjeen. Tuntuu somalta kun olet niin kaukana siellä ihan Suomen rannalla ja hyvä oisi jos pääset lomalle etes käymään. Jumala tietää että milloin Jalo pääsee. Kun se rauhoittuisi tuo maalima. No eipä täällä muuta vain puhutaan että Kurtti Ottu on kaatunu. Terveisiä meiltä kaikilta hirveästi ja voi hyvin sanoo äiti

Tässä on Veikon uusi osote Kpk.2/1636 D2
Alik.Karjalainen Jaakko Vilhelm. K.p.k7/81

Jalon osote pn.K.p.k.5/3571
Jussin osote. K.p.k.2/7842

Tässä on näitä osotteita, on niitä laitettu ennenni vain jos olis hukkautunu

Jossain 12.9.44

Sisko Hyvä!

Lämpöinen tervehdys sinne sinulle ja kiitokset monet kirjeestä jonka sain illalla. Hyvin olen voinu ja aika menee siinä pikku hiljaa päivästä toiseen. Eipäs tänne kuulu mitään ihmeempiä eletään vain siinä odotuksen jännityksessä että koska tämä jännitys laukeaa. Kuinka paljon mahtaa joutua ihmisiä lähtemään pois kotoaan. Kuinka se on raskas pala niille ihmisille joille tämä kohtalo lankeaa.

Heikko huokaukseni on Jumalan puoleen että jäisi edes se mejän kotiseutu rajan tälle puolen. Mutta Jumalan tahto se on jos sen joudumme menettämäänkin että hänen tahtoonsa tyytyen vaikka se kuinkakin raskas se olis. Kyllä Luoja huolen pitää luoduistaan kun häneen turvaamme. Toivotaan kuitenkin parasta mahdollista että vielä päästään sinne rakkaille koti rannoille. Voi hyvin ja kirjoita kun voit.

Terveisin veljes Jalo

Apusisar Fanny Karjalainen etuoikealla sairaalan portailla potilaitten kanssa.

Sota oli ohi ja Vitikosta lähtee kirje Fannylle:

Täältä kotoa kesäkuun 15.1947

Nyt on pyhä, minä olen aivan yksin kotona kun kaikki muut meni Tyrävaaralle seuroihin. Vain Aukulla oli vatsa kipijä niin se jäi kotiin, tuonne se meni Kunnaalle. Oisi se lähteny toki vaan isä meni pyörällä. Isä oli Hiltu Jakilla muuraamassa illalla vaan tuli yöksi kotiin. Pojat on kulkenu pöllä jokeen panemassa vaan nyt se on loppu. Mahtaa Jalo ruveta aamulla tätä keittiön lattiata panemaan oikein ja sitten maali saahaan juhannukseksi. Muut huoneet olemma pesseet vain pyykäyksiä oisi vielä vaikkapa heitä jäisi sinullehi vielä.

Ja nyt on kaunis kesä, vettä satoi tänä aamuna ja on lämmin ilma, näyttää että silmissä ruoho kasvaa. Tuossa huoneitten takana nuissa puissa on kohta täysi lehti vaikka ei ole monta päivää kun oli paljaat.

Huomenn käypi vaikka Auku kirkolla ja panee postiin rahaa sinulle. Minä panen nämä taalat kun toinen on Kallio Riitun että jos saisi jotain vaatetta eli jos ei vaatetta niin jos sais kahvia, niin Riitu sano. Ja samoin tällä minun rahalla, vain jos ei saa mitää niin tuo takasi niin saahan niillä toista sataa täällä. Me panemme rahaa niin jos satut toinki vaikka huivirepaletta eli esiliinaa saamaan.

Ja kyllä kait se Auku touhuvaa sitä etelään lähtöä.

No niin tervisiä sanoo äiti

Tässä on vielä Vehka Maijan taala, jos sais jotain vaatetta, eihän sillä paljoa jos vaikka huivi repale.

Ei taitais niitä punaisia värilippuja löytyä ja jos kahviakin sais. Jos sinä joutat vielä käymään siellä Ruotsin puolella ja me laitamme 4 neljä tuhatta ja panen vielä viisi sataa että saisit rahan puolesta jottai niin koita saaha. Eipä muuta nyt, vain terveisiä

Jalo Karjalainen lomalla rintamalta

Jokijärven Avviisi

JULKAISIJA

Jokijärven Kyläseura ry
Hilturannantie 2 A, 93400 TAIVALKOSKI, Puh. 040 8232 489
jokijarvi@jokijarvi.com www.jokijarvi.com

TOIMITUSKUNTA

Veikko Räisänen, päätoimittaja
Mauri Karjalainen
Raija Karjalainen
Leila Kivimäki

JAKELU

ILMAISJAKELUNA
liikekeskukset, huoltoasemat,
matkailualan yritykset kautta maan. PAINOS 20.000 kpl

SIVUNVALMISTUS

MINI Mainos
Jani Jänkälä

PAINOPAikka

Suomalainen
Lehtipaino Oy, Kajaani
PAINOS 20.000 kpl

Päätaloviikko

Koko perheen kulttuuri- ja kotiseutuviikko

Taivalkoskella 4. – 10.7.2022

TAIVALKOSKI
Tuhansien tarinoiden pitäjä

www.taivalkoski.fi/paataloviikko

facebook paataloviikko

Lisätietoja: Kulttuurituottaja Heli Paaso-Rantala
heli.paaso-rantala@taivalkoski.fi, puh. 040 8608 971

napero Finlandia

Naperoviikko

Lasten kirjallisuus- ja kulttuuriviikko Taivalkoskella

facebook naperoviikko

KIRJASTO AVOINNA

MA, KE, TO 10.00–18.00

TI, PE 10.00–16.00

Omatoimijat

MA, KE, TO 18.00–21.00

TI, PE 16.00–21.00

LA–SU 9.00–18.00

Lehtisali aukeaa
ma–pe klo 8.30

TAIVALKOSKEN KIRJASTO

Urheilutie 4, 93400 Taivalkoski, Puh. 040 860 8999

www.taivalkoski.fi/palvelut/kirjasto-ja-kulttuuri
outi.finna.fi

TAIVALKOSKI, luontoa ja liikuntaa

Lisätietoja:
puh. 040-5339910
www.taivalkoski.fi

KALLIONIEMI

Kirjailija Kalle Päätalon lapsuudenkoti. Kallioniemen pihapiiri on hyvin säilynyt 1920-luvun maalaismiljö ja museoalue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Avoinna
20.6.–14.8.2022
Ma – su 10.00–17.00
Juhannusaattona suljettu.

Muina aikoina opastukset sopimuksen mukaan.

Kallioniementie 7 C, Taivalkoski
Asiamies puh. 040 140 6005
Opas (kesällä) 040 742 3738
www.taivalkoski.fi/
paatalo-instituutti/kallioniemi

PÄÄSYMAKSU:

Päätalon-näyttely 5 €, Kallioniemi 7 € tai yhteislippu 10 €. Päätaloviikolla yhteinen viikkolippu Kallioniemeen ja Päätalokeskukseen 18 €. Kallen työhuoneen ja Kallioniemen esineistöt nähtävissä osoitteessa tarinasoitin.fi/kallepaatalo

PÄÄTALO-KESKUS

Kirjailija Kalle Päätalon näköistyyhuone pysyvässä näyttelyssä. Vaihtuvana näyttelyssä Kalle Päätalon elämän naiset -näyttely.

Avoinna
Ma, ke, to 10.00–18.00
Ti, pe 10.00–16.00

Päätaloviikolla 4. – 10.7.2022
Ma, ke, to 10.00–18.00
Ti, pe 10.00–16.00
La 10.00–16.00

Urheilutie 4, Taivalkoski
Puh. 040 5482 247
www.taivalkoski.fi/
paatalo-instituutti/
nakoistyyhuone